MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA
ÖLÇÜ
YIL: 5 • SAYI: 41 • ARALIK '91 - NİSAN '92 • 15 GÜNLÜK MESLEKİ GAZETEDİR • EDERİ: 2000 TL

Yayına katılın

Bir gazete, ilan ve reklam gelirlerinin yanı sıra, okuyucularının desteğine ihtiyaç duyar, bu destek olmadan yaşayamaz. Gazete okuma bilinci yerleşmiş ülkelerde her okuyucu potansiyel muhabirdir. Çevresindeki olayları, bildiklerini, tecrübelerini gazetesine aktarır. '50'li yıllardan beri organize bir sivil toplum örgütü olan TMMOB'yi oluşturan odaların İstanbul'da çıkardıkları gazeteniz, okuyucusuyla bütünleşmeyi hedefliyor. Yazı, yorum, görüş ve değerlendirmelerinizle, **ÖLÇÜ Gazetesi'nin yayınına katılın.**

İlanlarınızı bekliyoruz

ÖLÇÜ Gazetesi, 1987 yılından beri yayınlanıyor. Her sayıda siz okuyucularımıza daha iyi bir gazete sunmak, ÖLÇÜ'yü finanse ve organize eden, TMMOB'ye bağlı odaların İstanbul şube ve temsilciliklerinin ana hedefi. Bu nedenle ÖLÇÜ, sadece oda üyelerinin, abonelerinin ve diğer okuyucularının iletişimini sağlamak için haber ve duyurularla yetinmeyecek.

İlan ve reklam koşulları, 8.sayfada, künyede.

Bakanlığın 1985'de hazırladığı senaryoya göre 7.5 magnitüdlü bir depremde yalnız İstanbul'da en az üç milyon kişi açıkta kalacak

Erzincan 53 yıl sonra yine yıkıldı

Memurlar sendikalı oluyor

Sıra Mühendislerde

■ *Herhangi bir yasal engel olmadığının açığa çıkması üzerine memur sendikalarının birbiri ardına kurulmasıyla başlayan sendikalaşma süreci, yeni bir noktaya ulaştı. Bu noktada TMMOB ve bağlı odaların, üyeleri olan mühendis ve mimarların sendikalaşmasındaki rolü ne olmalı?*

7. SAYFADA

Kültür varlıkları bakanlığın tekelinde değil

■ *Bakanlık, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda sessiz sedasız değişiklik yapıyor. Ulusal ve evrensel ölçekte önem ve sorumluluklar taşıyan bu temel kanun "Türkiye'nin sahibi olan tüm kesimler"den soyutlanarak değiştirilirse, yine ciddi eksiklikler ve sakıncalar taşıyan sorunlarla karşılaşılır.*

2. SAYFADA

Deprem riskinin yüksek olduğu Erzincan ve İstanbul gibi kentlerde, zemin incelemeleri yapılmadan tasarım aşamasına geçilmemeli. Aksi takdirde bu fotoğrafları daha çok görürüz.

■ *Son Erzincan Depremi, Türkiye'nin deprem felaketlerinden gereken dersi almadığını, ihmallerin sonuçlarıyla bir kez daha gördü. Deprem bölgesindeki Erzincan Belediyesi'nde bir deprem mühendisi yok.*

■ *İstanbul'da da durum, çok farklı değil. Belediyelerin, vilayetin ya da bakanlığın, ne depremin önceden haber verilmesi, ne de muhtemel zararların önlenmesi yönünde yaptıkları ciddi bir çalışma var.*

■ *Konuyla ilgili çalışma yapan odalardan İMO İstanbul Şube yetkilileri, olayı yerinde gördüler; izlenimlerini ve alınabilecek tedbirleri kamuoyuna iletmek amacıyla 9 Nisan 1992 günü "Erzincan Depremi ve İstanbul" isimli bir brifing sundular.*

8. SAYFADA

Ne dediler?

Jeofizik Müh. Od. İst. Şb.:

■ *"Dünyanın en aktif sismik kuşaklarından birinin üzerindeki Türkiye'de, bugüne dek, deprem sorununun çözümüne yönelik bir devlet politikası saptanmadı."*

8. SAYFADA

Jeoloji Yüksek Mühendisi Uğur Güçlü:

■ *"Deprem zararlarını azaltmanın bir çaresi, depremi önceden haber verme faaliyetlerini hızlandırmaktır. Bu bütçe ve personel tahsisini gerektirir.*

8. SAYFADA

MO İst. Büyükkent Şb:

■ *"Ülkede 1950'lerden beri uygulanan resmi ihale anlayışıyla belirlenen maliyetin altında teklif verene iş yaptırma ilkesi, yolsuzluklara davetiye çıkartıyor."*

8. SAYFADA

Depremin Ardından

Üç ayrı ekip olay yerinde

Jeofizik Müh. Od. İst. Şb. (ÖÇÜ)- 13 Mart Erzincan depreminin hemen sonrasında İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Jeofizik Bölümü öğretim görevlilerinden Doç. Dr. Haluk Eyidoğan yönetimindeki araştırma ekibi, "**Art Sarsıntılar**"ın yerinde kaydedilmesi ve böylece depremlerle bölgenin karakteristik özelliklerinin bilimsel olarak incelenmesi amacıyla deprem sahasına gitti.

İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü ile Jeofizik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, Erzincan ve çevresinde "**Makrosismik**" çalışmalar yapmak amacıyla, deprem sahasına gitiler.

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ile Deprem Araştırma Enstitüsü'nden bir diğer ekip de, deprem kenti ve çevresinde incelemelerde bulundular.

Doğal gaz projesinde belirsizlik sürüyor

■ *İstanbul İtfaiye Müdürlüğü ile doğal gaz projesinden sorumlu kuruluşlar, sıkı bir işbirliğine giderek; muhtemel doğal gaz kaçaklarına ve yangınlarına karşı, gerekli özel güvenlik önlemlerini almalılar.*

7. SAYFADA

Yeni yöneticiler görev başında

Odaların genel kurulları yapıldı

■ *Türk Mühendis ve Mimar Odalar Birliği'ne (TMMOB) bağlı odaların, genel kurullarla belirlenen yeni yönetim kurulları, görev bölümlerini yaptılar. Yeni yöneticiler, çalışma programlarını oluşturup göreve başladılar.*

■ *Odaların şube ve temsilciliklerinin tam listesini, 4'ncü sayfadaki tabloda bulabilirsiniz.*

Danıştay MO'yu haklı buldu

Kent suçu durdurulsun

• *Altıncı Daire'nin iptal kararıyla, Yenibosna'da İhlas A.Ş. ve Türkiye Gazetesi'ne ait dev blokların hukuka uygunsuzluğu bir kez daha belgelendi. 28 Ocak 1992 tarihli kararıyla Danıştay, şehirleşme ve imar faaliyetleriyle yakından ilgili olan MO'nun dava açma ehliyeti olduğunu da belirtti.*

3. SAYFADA

TMMOB yasası görüşülüyor

■ Birliğin yasasının Meclis Komisyonu'nda ele alınması nedeniyle, yasada değişiklik yapan KHK'ler, odaların tartışmasına sunuldu. **2. SAYFADA**

Yasama sürecine aktif katılım

■ *MO İstanbul Büyükkent Şubesi, başta anayasa olmak üzere, meslek odasını yakından ilgilendiren yasalarla ilgili önerilerin kamuoyunda tartışılması için bir teknik kongre düzenledi.*

4. SAYFADA

Beton laboratuvarı

■ *Beton kalitesi konusuna ayrı bir önem veren İMO İstanbul Şubesi "Beton Araştırma-Geliştirme Laboratuvarı"nı kurdu.* **2. SAYFADA**

Bıktıran yönetmelik

■ *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 1990 yılı Aralık ayından beri ard arda yayınladığı yönetmelikler, uygulamayı felç etti. Gaziosmanpaşa ve Bayrampaşa'daki otopark uygulaması, tüm imar faaliyetlerini durdurdu.* **6. SAYFADA**

Şehir plancılar değişiklik önerdi

■ *Yaklaşık 30 yıl önce çıkarılan imar planlarını yapan müelliflerle ilgili yönetmeliğin tartışıldığı danışma kurulu toplantısında, yeni öneriler de sunuldu.* **4. SAYFADA**

BAŞYAZI

Yerel Demokrasi için iki yıl kaldı

Son nüfus sayımı sonuçlarının da değerlendirilmesiyle birlikte, belediye ile yönetilen yerleşme sayısı iki bin 13'ü buldu.

Ve, bu iki bin 13 belediyemizdeki yönetimlerin büyük çoğunluğu, geçtiğimiz 26 Mart günü, üçüncü hizmet yıllarını doldurmuş oldular.

Her belediye, kendi gücüne göre, üç yılda neler yaptıklarını beldelerine ve kamuoyuna duyurdular. Özellikle büyükkentlerin belediye başkanları, salt yaptıkları ile yetinmediler; "yapacaklarını" da sergilediler. Gazetelerde "büyük projeler"; "dev atılımlar"; "2000 yılının yatırımları" gibi başlıklarla, kalan iki yıllık hizmet dönemlerinin ağırlıklı konuları tefrika edildi.

Üç yılda yapılamayan, ama iki yılda kotarılacağı, hiç değilse "başlanılacağı" kesin ifadelerle kamuoyuna açıklanan bu dev projeler, tümüyle gerçekleşse bile, acaba kentlerimiz uygar dünyanın kabul ettiği anlamda bir "kent kimliğine" kavuşabilecekler midir?

Yani yerel demokrasinin tüm toplumsal kesimleri yönetime katacak biçimde örgütlendiği; uzmanlığa ve bilime saygının "üdün verilmez bir yönetim koşulu" olarak yaşama geçirildiği; "modernleşme" adına kentin alt ve üst yapı dengelerinin alt-üst edilmediği bir kent yönetimi, şu kalan iki yılda gerçekleşebilecek midir?

Yoksa tıpkı 26 Mart 1989 öncesinde gözlendiği gibi, trilyonluk yatırımların gösterişli vitrinleri arkasında, her yönüyle "derebeylik" kokan bir belediyecilik anlayışı mı kentlerimize damgasını vuracaktır?

Kuşkusuz, bu sorunun yanıtı, belediyelerin "yapacakları yatırımlara" değil, geçen üç yıl içindeki "uygulama pratiklerine ve yönetim politikalarına" bakılarak verilebilir.

Ve, denilebilir ki, son üç yılda yaşanan süreç, yerel yönetim anlayışında "umulanın" tersi bir politikanın belediyelerde daha da yaygınlaşmasını getirmiştir. Burada, "umulandan" kasıt, 26 Mart 1989 seçimleri öncesinde altı çizilen, "demokratik-katılımcı-uzmanlığa saygılı" belediyecilik vaatlerinin, toplumda ve demokratik çevreler üzerinde yarattığı haklı beklentilerdir...

Umulan, ya da "beklenen" neydi?

Birincisi, seçim meydanlarında "Halk meclislerini toplayacağız; mahalle örgütlenmelerine kadar demokrasiyi yayacağız..." gibisinden en "radikal" demokrasi önerilerine dek uzanan, "Kenti birlikte yönetme" ilkesinin, bir an önce uygulanmaya başlanmasıydı.

Çünkü kentler, özellikle de İstanbul, "Kafalarda saklanan planların" kıskacı altındaydı ve bu kıskaçtan kurtulabilmek için, tek yol demokrasiydi; açıklıktı; ve "katılımcılıktı"...

Uygar dünyanın, sağlıklı kentleşme için olmazsa olmaz bir ön koşul saydığı bu temel ilke, onca sözlere ve onca vaatlere karşın, ne yazık ki "danışma-görüşme" düzeyinden ileriye götürülemedi. Belediye başkanlarının çoğunluğu, 26 Mart 1989'dan önceki meslektaşlarından "tek fark" olarak, sivil demokratik kuruluşları, bilim çevrelerini ve uzman meslek odalarını "zaman zaman" bazı "danışma" toplantılarına çağırmakla yetindiler. Bu toplantılarda da zaten danışmadan çok, "kararı alınmış" projeler hakkında "bilgi vermeyi" yeğlediler. Ve böylece, "canlı bir diyalog" ve "consensus" kurdukların sandılar...

Oysa, kenti topyekün etkileyecek çok önemli kararlar alınırken, o konuyla doğrudan ilgili kesimlerin görüş ve önerilerini öğrenmek; dahası bu önerileri "kararlara da yansıtmak", 26 Mart 1989'u "umut dolu bir seçim" yapan başlıca demokratik hedef değil miydi?..

(Arkası Sa.7 sü.7'de)

Trafik akımı üzerindeki denetim yetersiz

Kazalar bayramda artıyor

■ Geçtiğimiz yıl Kurban Bayramı'nda ülke genelinde günlük ortalama trafik kazası sayısı yüzde 11 arttı. Kaza başına ölü ve yaralı sayısı, kazaların artışından öte, ayrıca yükseldi. Ölü sayısı yüzde 30, yaralı sayısı ise yüzde 32 arttı. Ortalama 100 kazada bayram öncesi 3.9 kişi yaşamını yitirir, 68.8 kişi yaralanırken; bayramda 4.6 kişi öldü, 81.6 kişi de yaralandı.

5. SAYFADA

Trafik kazaları, Türk insanının ayrılmaz bir parçası oldu. Bir yol kesiminde hız denetimi yapmak, hatalı sollamayı izlemek, trafik kazalarının önlenmesinde hayati rolü olan hareketli denetim için gerekli ancak yetersiz.

İlk Adım Atıldı

Kent meclisi oluşuyor

■ Mühendisler ve Mimar Odaları İstanbul şubelerinin, Haziran 1989'da hazırladığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyeleriyle karşılıklı kurumsal ilişkileri ve önerileri içeren çerçeve rapordaki, "Kentin en önemli sorunlarını gündemle tartışarak tavsiye kararları alacak kent meclisi" için ilk toplantı 26 Mart 1992 günü yapıldı.

2. SAYFADA

Koyun leşleri hala tehdit ediyor

Şok kirlilik önlenebilir

■ *14 Kasım 1991'de 21 bin koyunla batan Robinion-18, hâlâ denizde, koyun leşleri de... Önümüzdeki aylarda, deniz suyunun hızlı biçimde ısınmasıyla, leşlerin ayrışması ve ani kirlilik yaşanması bekleniyor. Bu ayrışma sırasında gemi içeriğinin daha fazla geç kalmadan emilmeye başlanması, şok kirliliğin önlenmesi bakımından önemli.*

6. SAYFADA

Smogla morga

■ *Çarpık ve denetimsiz kentleşme; kalitesiz kömür, yoğun trafik, hava kirliliğinin en önemli etkenleri. KMO İstanbul Şubesi, alınacak önlemleri kamuoyuna duyurdu.*

6. SAYFADA

AGİK 1.5 yaşında

■ *Türkiye'nin Paris Şartı'nı imzalamasının üzerinden 18 ay geçti. "Hükümet dışı sivil örgütlerin, kararlara aktif katılımı" taahhüdüyle ilgili ciddi çalışma yapmadı.*

2. SAYFADA

Türk denizciliğindeki dağınıklığa son verilecek

Denizcilik Bakanlığı, ilk adım

■ *Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanı İbrahim Tez, GMO'nun genel kurulunda yaptığı konuşmada, Türk denizcilik sektörünün sorunlarından bahsetti ve hükümetin beş yıllık süre içindeki hedeflerini anlattı.*

5. SAYFADA

TV alıcılarında

S bandına EMO kontrolü

EMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Piyasada satılan televizyon alıcılarının S bantlı olduğu söylencesinin doğru olmadığı bildirildi. Bu sonucun, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi'nin yaptığı incelemede ortaya çıktığı belirtildi.

İsteyen tüketicinin televizyon alıcısındaki S bandı denilen kablolu TV yayını için özellikle ayrılmış "**Special bant**", özel bant kontrolünün, Oda tarafından yapılacağı ve bu hizmetin hazırlıklarının Temmuz ayında tamamlanacağı da EMO'nun yaptığı açıklamada söylendi.

Oda, başvuru kayıtlarının alınmasına başladı.

Salacak sahilleriyle birlikte bir turizm-ticaret merkezi olacak Üsküdar'da, Kız Kulesi'ni de rant aracı olarak gören eğilim, zemin yokluyor.

Kız Kulesi turizme açılmalı mı?

■ *Üsküdar Belediye Başkanı Niyazi Yurtseven, konuyla ilgili olarak odalar ve üniversitelerden görüş istedi. Bir açıklama yapan Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın bu tip tarihi eserlerin amaç dışı yoğun kullanılmayacağını söylemesinin ardından, Kız Kulesi'nin turizme açılmasının da ticari gözle görülmemesi gerektiği bir kez daha yurgulandı.* **6. SAYFADA**

1 Mayıs yasallaşmalı

■ *"1 Mayıs 1992 devlet olarak, toplum olarak, 12 Eylül'ün karanlığından çıkıp çıkmadığımızın ölçütü olacak." İ.İ.K.K.'nın basın açıklaması* **6. SAYFADA**

Bölge hergün zehirleniyor

Kazlıçeşme katliamına devam

■ *Deri fabrikalarının taşınma kararı uzunca bir süre önce alınmış olmasına rağmen, Tuzla'daki arıtma tesisinin bitmemesi nedeniyle faaliyetin devam ettiği yörenin, halkın rekreasyon ihtiyacını karşılayacak hale bir an önce getirilmesi için SHP İl Çevre Komisyonu'nun organize ettiği bir basın toplantısı düzenlendi.*

6. SAYFADA

Türkiye 1990'da imzalamıştı

AGİK 1.5 yaşında

Haber Merkezi (ÖLÇÜ)- 1990 yılı Kasım ayında Paris'te bir araya gelen Avrupa ülkelerinin devlet ve hükümet başkanları, salt Avrupa için değil, tüm yeryüzü toplumları için, **"daha özgür, daha demokratik ve daha adaletli"** bir dünya ereğiyle, yüzyılın en önemli uluslararası **"işbirliği platformlarından"** birisi olan AGİK'i (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı) gerçekleştirdiler.

Konferansın sonunda, 21 Kasım 1990'da imzalanan ve **"Paris Şartı"** olarak tanımlanan bildirgede ise; Avrupa ülkeleri insan hak ve özgürlüklerini temel alan; yanısıra çevreyi ve kültürel gelişmeyi **"birlikte gözeten"**, demokratik bir ekonomik kalkınma sürecinin gerçekleşebilmesi yönünde, önemli görev ve sorumluluklar yüklendiler.

Bu ortak yükümlülüklerden biri, **"hükümet dışı"** sivil örgütlenmelerin, **"demokrasi-kültür ve kalkınma"** sürecinde etkin bir katılımla yetkiler üstlenmesinin **"üye devletlerce"** güvenceye bağlanması idi. Bir diğer yükümlülük ise, **"Paris Şartı"**nın, her ülke kamuoyuna ve toplum kesimlerine olabildiğince yoğun bir tanıtımla duyurulmasıydı.

Geçen bir buçuk yıllık süre içinde, Türk hükümetinin bu yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirdiğinden ne yazık ki söz etmemiz mümkün değildir. Örneğin, Çevre Bakanlığı gibi temelde **"işbirliğini"** esas alması gereken bir örgütlenmede bile TMMOB'ye ve diğer uzman kuruluşlara katılım olanağı sağlanamadığı gibi, AGİK deklarasyonunun toplama tanıtılmasında da ciddi bir çalışma gözlemlenmedi.

Mühendislik ve Mimarlıkta ÖLÇÜ Gazetesi, hem bu önemli eksikliği gidermek, hem de AGİK'in **"hükümet dışı sivil örgütlere"** yüklediği tarihsel sorumluluğun gereğini yerine getirmek üzere, Paris Şartı'nın ana ilkelerini okurlarının ve kamuoyunun bilgisine sunuyor.

YENİ BİR DEMOKRASİ, BARIŞ VE BİRLİK ÇAĞI

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na (AGİK) katılan devletlerin devlet veya hükümet başkanı olan bizler, derin değişikliklerin olduğu ve tarihi beklentilerin bulunduğu bir zamanda, Paris'te toplandık. Cephelerşe çağı ve Avrupa'nın bölünmüşlüğü son bulmuştur. İlişkilerimizin bundan böyle saygıya ve işbirliğine dayalı olacağını ilan ediyoruz.

İnsan Hakları, Demokrasi ve Hukukun Üstünlüğü

Uluslarımızın yegane yönetim sistemi olarak demokrasiyi inşa etmeyi, tahkim etmeyi ve kuvvetlendirmeyi taahhüt ediyoruz.

Ekonomik Özgürlük ve Sorumluluk

Ekonomik özgürlük, toplumsal adalet ve çevreden sorumluluk, refah için kesinlikle gereklidir.

Katılan Devletler Arasındaki Dostane İlişkiler

Avrupa'da yeni bir çağın tan yerinin ağardığı şu sırada, Avrupa Devletleri, ABD ve Kanada arasında dostane ilişkileri ve işbirliğini geniştetmek ve kuvvetlendirmeye, halklarımız arasında dostluğu ilerletmeye azmetmiş bulunuyoruz.

Avrupa'da demokrasi, barış ve birliği ayakta tutmak ve ilerletmek için Helsinki Nihai Senedi'nin en ilkesine yürekten bağlılığımızı tam bir ciddiyetle taahhüt ederiz.

Aramızdaki dostane ilişkiler, demokrasinin tahkim edilmesinden ve daha iyileştirilmiş güvenlikten müstefit olacaktır.

İtimat ve güvenlik artırıcı yeni önlemlerin kabul edilmesini destekliyoruz. Bu önlemler, tüm katılan devletler arasında saydamlığın ve itimadın artmasına müncer olacaktır. Bunlar, Avrupa'da istikrar ve güvenliğin artması için önemli adımlardır.

Bütün özgür Avrupa yeni bir başlangıç istiyor. Halklarımızı bu büyük çabaya katılmaya davet ediyoruz.

Güvenlik

Her türlü terörist eylemleri, ortadan kaldırmak için çalışmaya azimli olduğumuzu ifade ediyoruz.

Uyuşturucu maddeler kaçakçılığı ile mücadele etmek için bir araya geleceğiz.

Devletlerin kuvvet kullanmaktan ve kuvvet kullanmak tehdidinde bulunmaktan sakınma vecibelerinin

Helsinki Nihai Senedi'nin 10 ilkesi

- Devletlerin egemen eşitliği ve egemenliğin özündeki haklara saygı.
- Tehdit veya kuvvete başvurmama.
- Sınırların dokunulmazlığı.
- Devletlerin toprak bütünlüğüne saygı.
- Uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümü.
- İçişlerine karışmama.
- Düşünce, vicdan, din ve inanç özgürlükleri de dahil olmak üzere, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı.
- Halkların hak eşitliği ve kendi kaderlerini tayin hakkı.
- Devletler arasında işbirliği.
- Uluslararası hukuk çerçevesinde üstlenilen yükümlülüklerin iyi niyetle yerine getirilmesi.

AGİK ve Dünya

Uluslaramızın kaderi, tüm diğer ulusların kaderine bağlıdır. Birleşmiş Milletler (BM) ve onun uluslararası barış, güvenlik ve adaleti geliştirmedeki rolünün artırılmasını tamamen destekliyoruz.

Her çeşit ırkçı ve etnik nefret, Yahudi aleyhtarlığı, yabancı düşmanlığı ve kim olursa olsun insanlara farklı muamele edilmesine; dinî ve ideolojik nedenlerle insanlara eziyet edilmesine karşı mücadele etmek konusundaki azmimizi ifade ederiz.

önemli bir tamamlayıcısı; uyuşmazlıkların barışçı yollarla hallidir. Her ikisi de uluslararası barış ve güvenliğin idamesi ve sağlamlaştırılması için esaslı amillerdir.

Ekonomik İşbirliği

Pazar ekonomisine dayalı ekonomik işbirliğinin, ilişkilerimizin esaslı bir ögesi olduğunu ve bunun mürefteh ve birleşik bir Avrupa'nın inşasında bir araç olduğunu vurguluyoruz. Demokratik kurumlar ve ekonomik özgürlük, iktisadi ve sosyal gelişmeyi besler.

Bu bağlamda, işsizlik sorununa yönelik etkin politikaların önemini kabul ediyoruz.

İnsan hakları ve temel özgürlüklere gösterilecek saygı ve bunların ileriye götürülmesi ve bilimsel ilerleme arasındaki bağı hatırlıyoruz.

Çevre

Kamunun ve bireylerin çevreyi düzeltici girişimlerde bulunabilmesi hususunda, bilgili bir toplumun önemli rolünü vurguluyoruz.

Kültür

Kıtanın bölünmüşlüğünü ortadan kaldırmak için müşterek Avrupa kültürümüzün ve paylaştığımız değerlerin çok önemli katkısı olduğunu kabul ediyoruz. Yaratıcı özgürlüğe olan, tüm zenginliği ve çeşitliliği ile kültürel ve manevi mirasımızın korunmasına ve geliştirilmesine olan bağlılığımızı vurguluyoruz.

Göçmen İşçiler

Göçmen işçilerin ve onların ev sahibi ülkelerde yasal olarak ikamet eden aileleri bizi ilgilendiren bir konudur.

Akdeniz

Avrupa'da meydana gelen temelden siyasi değişikliklerin, Akdeniz bölgesinde olumlu bir ilişkisi bulunduğunu düşünüyoruz. Onun için Avrupa'daki istikrarın önemli bir amili olarak, Akdeniz'de güvenlik ve işbirliğini kuvvetlendirmeye yönelik çabalarımızı sürdüreceğiz.

Hükümet Dışı Kurumlar

Hükümet dışı kurumların, dinî grupların ve diğer grupların ve bireylerin, AGİK hedeflerine varılmasında oynadıkları büyük rolü hatırlıyoruz ve AGİK taahhütlerinin kalıcı devletler tarafından ifası için, onların göstereceği faaliyetleri daha kolaylaştıracağız.

TMMOB-Meslek odaları ve düşündürdükleri(1)

Ömer Akif KOPUZ

Makina Mühendisi

Türk Mühendis ve Mimar Odalar Birliği'ne (TMMOB) bağlı odalarda genel kurul süreçleri yaşandı. Mühendisler-Mimarlar, özledikleri meslek odalarını yaratabilmek için oylarını kullandılar.

Genel Kurul süreçlerinde bütün örgütlerde olduğu gibi TMMOB ve bağlı odalarda da üye duyarlılığının yoğunlaştığı gözlendi. Binlerce mühendis ve mimar, odaların ne olduğunu veya olması gerektiğini tartıştı. Her üye kendi bulunduğu noktadan hareketle istediği, özledigi Oda'yı ve TMMOB'ni tanımlamaya çalıştı. Her üyenin düşüncelerine varan detay irdelemeye inmek mutlaka gereklidir. Fakat biz burada böyle bir detay irdelemeden çok, genel yaklaşımlara değinmekle sınırlı kalacağız.

Bir örgüt biçimi olarak meslek odası

Tarihsel gelişim içerisinde değişik koşulların ve gereksinimlerin doğurduğu örgüt biçimleri olmuştur. Oda, dernek, sendika bu örgütlenme biçimlerinden yalnızca bir kaçıdır. Her örgüt değişik amaçlarla farklı biçimlerde etkinlikler yapar.

Kendi iç dinamiği ile gelişen toplumlarda her alanda olduğu gibi örgütlenme alanında da yerini oturmuşluk söz konusudur. Bizim gibi ülkelerdeyse, iç dinamiklerin dışarıdan müdahalelerle çarpıtılması, ortaya yeni bir tablo çıkartmıştır. İşte bu tablo içerisinde bir örgüt biçimi olarak Oda örgütlenmesi de, artık gelişmiş ülkelerdeki benzer kuruluşlarla ayniyetini kaybetmektedir. Bu nokta, ülkemizde meslek odalarının işlevlerini konusundaki önemli tartışma eksenlerinden birisini oluşturmaktadır.

Meslek odalarımız gelişmiş ülkelerdeki odalarla aynileştirilemez

Gelişmiş sanayi toplumlarında bir dernek, amacını net olarak belirleyip onunla çevrelenmiş bir etkinlik göstermek konusunda son derece rahat olabilmektedir. Örneğin Sigara İçmeyenler Derneği üyesi bir insan, bu konudaki etkinliklerini, bu dernek yapısı içerisinde sürdürmekte fakat aynı insan bir mühendis ise meslek odası içerisinde farklı bir etkinlik göstermekte, ayrıca ücretli bir işte çalışıyorsa üyesi bulunduğu sendika aracılığıyla da, ekonomik - demokratik mücadele zeminini yakalayabilmektedir.

Bir başka deyişle, gelişkin bir toplum modeli içerisinde, oda örgütlenmesinden tarihsel olarak, çok daha yeni, çağdaş ve etkili bir örgüt biçimi olan sendikaya sahip bir mühendis, sigaraya karşı mücadelesi için ve ekonomik-demokratik sorunlarıyla ilgili olarak mensubu bulunduğu meslek odasında, pek fazla birşey talep etme ihtiyacı duymaz. Onun bu tür konularda meslek odasından beklentileri çok daha sınırlıdır.

Gelişmiş sanayi toplumlarında kendi iç dinamiğiyle gelişmişlikten kaynaklanan böylesi bir yapı vardır. Fakat bizim gibi ülkelerde durum bütünüyle farklıdır. Mühendisler en doğal ve çağdaş insan haklarından olan grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklardan - fiili veya yasal nedenlerle - yararlanma olanağından yoksundurlar. Mühendis ve mimarların bir bölümü yasal olarak sendikal haklara sahip olabilecek konumdayken var olan fiili durum nedeniyle bu hakkın kullanılma olanağından mahrumdurlar. Diğer önemli bir bölümü ise zaten varolan antidemokratik düzenlemeler nedeniyle böylesi bir haktan yoksundurlar.

Ülkemiz orijinalitesinde bu nedenlerledir ki; mühendis - mimar odaları, ücretli çalışan üyelerinin ekonomik - demokratik sorunlarıyla aktif olarak ilgilenmek, onların özlük haklarını etkin olarak savunmak gibi bir görevle karşı karşıyadır.

Ülkemizin bu özgül koşulları nedeniyledir ki; TMMOB ve ona bağlı meslek odalarını gelişmiş kapitalist ülkelerdeki meslek odalarıyla bir ve aynı değerlendiren anlayışlar, eğer bilgi eksikliği veya görme özründen kaynaklanmıyorsa, nereden kaynaklandığı çok ciddi olarak irdelenmesi gereken anlayışlardır ■

Kültür varlıkları bakanlığın tekelinde değil

MO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Kültür Bakanlığı, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda değişiklikler yapılmak üzere bir çalışma başlattı ve bu konuda sadece bakanlığa bağlı koruma kurullarından görüş isteyerek, değişiklik taslağı oluşturmayı yeğledi.

Mimarlar Odası'nın özel girişimleri ile öğrenilen bu çalışma ve yine özel girişimlerle elde edilen değişiklik taslakları, gerek **"çalışma süreci"** ve gerekse **"içerik"** bakımından ciddi kaygılar uyandırıcı nitelikte. 2863 sayılı Yasa'nın önemi ve ağırlığı ile çelişen bu gelişmenin bir an önce açık-katılımcı ve kamuoyunda tartışmaya açık bir demokratik sürece kavuşturulması, ülkenin geleceği açısından yaşamsal önem taşıyor.

2863 sayılı yasa, Türkiye'nin binlerce yıllık kültür değerlerinin ve eşi bulunmaz doğal zenginliklerinin korunması, yaşatılması ve ortak geleceğimiz için **"tüketilmemesi gereken"** kaynaklar olarak değerlendirilmesi yönünde, tek ve en etkili temel yasadır.

Bu nedenle, 2863 sayılı Yasa üzerinde tasarruf hakkı, sadece Kültür Bakanlığı'nın değil; ülkenin tüm değerlerine ve kimliğine sahip çıkmaktan sorumlu, ilgili tüm kurumlara, çevrelere ve ulusal güçlere ait. Hatta yine bu yasa ile korunması gereken zenginlikler, aynı anda tüm insanlığın ortak mirası ve evrensel değerleri olduğundan, Türkiye'nin de taraf olduğu tüm uluslararası Çevre Koruma organlarının söz hakları var.

Kültür Bakanlığı'nın, böylesine ulusal ve evrensel öçekte önem ve sorumluluklar taşıyan bir temel yasayı, ilgili akademik çevrelerden, uzman ve duyarlı meslek odalarından, kültür ve doğa değerlerinin korunmasından sorumlu diğer bakanlıklardan, aynı sorumluluklarla hareket eden sivil örgütlenmelerden, kısaca **"Türkiye'nin sahibi olan"** tüm kesimlerden soyutlanmış bir yöntem içerisinde değiştirme çabalarına girmesi son derece ciddi eksiklikler ve sakıncalar taşıyacak yeni sorunlar yaratacak.

İlk ortaya çıkan ve sadece Bakanlığa bağlı alt birimlerden ve koruma kurullarından gelen önerileri değerlendiren değişiklik taslağı da, esasen bu yeni sorunların habercisi olan bir dizi sakıncalı görüş ve öneriler taşıyor.

Örneğin ortaya çıkan taslakta, koruma kurullarının bilimsel özerklikleri ve idari dokunulmazlıkları sağlanmadan; kültür ve doğa değerlerinin korunmasına yönelik karar alan organların **"her türlü kaygıdan uzak"** davranmalarına güvence sağlayacak koşullar yaratılmadan; **bu kurullarda merkezi ve yerel yönetim temsilcilerinin etkinliğini arttırmak yönünde kararlar bulunuyor.** Böyle bir karar, ulusun ve insanlığın binlerce yılda oluşmuş değerlerini politik ve ekonomik çevrelerin bilinçsiz duyarsız ellerine teslim etmek, doğal ve kültürel çevre değerlerimiz üzerindeki spekülatif tahribatı arttırmak; Türkiye'nin kimliğinin yok oluş sürecini daha da hızlandırmak anlamına gelir.

Benzer şekilde, yine ortaya çıkan taslakta, özellikle eski eser, doğal ve kentsel SİT, taşınmaz kültür ve doğal değerler konusunda getirilmek istenen **"yeni tanımlamalar"** da, tüm bu değerlerimizin önemli bir bölümünün gözden çıkartılmasına olanak verecek, **"çok yönlü değerlendirmeye açık"** belirsizlikler taşıyor.

Türkiye'nin doğal ve kültürel zenginliklerinin, mutlaka ve mutlaka korunması yönünde yıllardır en özverili çalışmaları yapan uzman bir meslek kuruluşu olarak **Mimarlar Odası, 2863 sayılı Yasa'da yapılmak istenen değişikliklere karşı tüm duyarlı kamuoyunu ve ilgili tüm kurumların dikkatlerini çekmeyi ulusal ve evrensel bir görev bilmektedir.**

Kültür Bakanlığı, bu yasa üzerinde düşündüğü değişiklik taslaklarını kamuoyuna açıklamalı ve yasa değişikliği, ülkenin sahibi olan tüm kesimlerin katılım ve mutabakatı ile gerçekleştirilmelidir ■

Beton Araştırma Laboratuvarı

İMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) İstanbul Şubesi, beton kalitesi çalışmalarına süreklilik kazandırmak için, "Beton Çalışma Grubu"nu oluşturdu ve tüm hazırlıklarını tamamlayarak, "Beton Araştırma-Geliştirme Laboratuvarı"nı kurdu. Laboratuvar şu hizmetleri verecek:

— **Taze betonda sıcaklığı ve işlenebilme özelliğini ölçme;**

— 15 santimlik küp kalıplarla taze betondan numune alma ve kür uygulama;

— **Betonarme yapıda, "Pakometre" ile demir donatının yerini, çapını ve pas payını belirleme;**

— Yapıdaki sertleşmiş betondan karot alma, uçlarını keserek düzeltme;

— **Beton çekici ile yapıda beton kalitesinin homojenliğini denetleme;**

— Her tür küp veya silindir numune veya karot üzerinde basınç dayanımını ölçme;

— **Bu yöntemlerden uygunlarını birlikte kullanarak bir yapının tümünde komple beton kalite den.. ni gerçekleştirme.**

"Mahmut Şevket Paşa Mah. Sivas Sok. No: 15 Okmeydanı" adresinde hizmet verecek laboratuvarın, başta inşaat mühendisleri olmak üzere tüm yapı sahiplerine, fenni mesullere, müşavir ve kontrol teşkilatlarına, belediyelere, inşaat mühendisliği camiasında ve beton sektöründe mal ve hizmet üreten, kamu veya özel kişi ve kuruluşlara açık olduğu bildirildi ■

Kent meclisi oluşumunda ilk adım

İ.K.K. (ÖLÇÜ) - Yeni kurulan hükümetin programında bulunan il ve ilçe meclisleri oluşturulması kararından hareketle İstanbul'da ilk toplantı, 26 Mart 1992 günü, İl Genel Meclisi Toplantı Salonu'nda yapıldı.

İstanbul Valisi Hayri Kozakçıoğlu, açış konuşmasında konu hakkında bilgi verdi. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen ile İstanbul Eczacı Odası, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul Sanayi Odası, DYP İstanbul İl ve Refah Partisi İl başkanları, il ve ilçe meclisleriyle ilgili görüşlerini dile getirdiler.

TMMOB birimleri adına, İstanbul İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Hasan Akalın yaptığı konuşmada, oluşturulacak kurulun istişari değil, yaptırım gücüne sahip olması gerektiğini belirtti. Ayrıca İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Prof. Dr. Atilla Ansal, Erzincan Depremi ve İstanbul Depremi Kuşağı ile ilgili bilgi verdi. Bu konuda odaların çok önemli sorumluluk ve yetkileri olduğunu belirtti.

Toplantıda kurulun iç işleyişine yönelik bir iç tüzüğün İstanbul Valiliği tarafından hazırlanmasına ve meclisi oluşturan kurumların görüşüne sunmasına karar verildi.

Bir görüş

Bilişim yasamız yok

FMO İst. Tems. (ÖLÇÜ)- Resmi Gazete'de 14 Haziran 1991 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu'na ek 28 maddelik Bilişim Suçları Hakkındaki Kanun ile ilgili olarak görüşlerimizi özetlemek istedik:

Bilgisayar yazılımlarının (programlarının) ve verilerinin korunmasına yönelik olarak tabi olunan Telif Hakları Kanunu'nun ihtiyaca cevap vermemesinden hareketle, yeni bir kanun hazırlanması konusunda ANAP hükümeti nezdinde girişimlerde bulunulmuş; hazırlanan taslak yürürlüğe girmişti. Bu arada TUCSA Derneği, Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TUBİSAD) adını aldı ve yalnızca elit bir kesimin temsilcisi olduğunu tescil etti. Eleştirdiğimiz bir kaç noktayı belirtmek istiyoruz.

Geçen dönem milletvekillerimize bir türlü ulaşmak mümkün olmadığı için tasarı, bu haliyle kanunlaştı. Ancak ihraç edilecek domatesin bile standartlarının belirlenebildiği bir mekanizma içinde, yazılım standartları konusunda bir adım atılmadı.

Yani tüketiciye ne verdiğiniz konusunda bir düzenleme yoktu. Düzenleme, yalnızca satıcı firmaların haklarını korumaya yönelik. Artı isnad edilen suçların ispatının nasıl olacağı konusunda da, bir düzenleme yok. Tüketiciye satılan yazılımı denetleyen bir mekanizma da yok.

Kanun tasarısı önerimizde, bu standartları sunacak ve nasıl ki bir inşaat projesi ve yapımı İnşaat Mühendisleri Odası denetimini gerektiriyorsa, bilgisayar yazılımının da, Fizik Mühendisleri Odası tarafından denetlenmesini getireceğiz. Böylece bu konudaki boşluğu, günümüz şartlarına göre dolduracağımıza inanıyoruz.

Bir kanun tasarısı hazırlanırken, toplumun o konuyla ilgili en geniş kesimlerinin görüşlerinin alınması gerektiğini düşünüyoruz. Aksi halde belli bir kesimin çıkarlarını ön plana çıkaran kanunlar, daha sonra diğer kesimlerin haklarının yok sayılmasına yol açarak, yeni toplumsal sancılar getirir.

İnsan, doğanın zararlarını önleyecek

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 11 Aralık 1987 günü yaptığı 42'nci toplantısında 1990-2000 yılları arası, **"Doğal Afet Zararlarının Azaltılması Uluslararası 10 Yılı"** ilan edildi.

Bu süre içinde yapılacak faaliyetlerin amaç, hedef ve programlarını oluşturmak üzere, bir çalışma grubu kuruldu. Diğer ülkelerle birlikte Türkiye'den de bu kapsamda yapılması gereken faaliyetlerin organizasyonu istendi.

Türk Milli Komitesi Başındırlık İskan Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı başkanlığında, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Yardımcılığı, Deprem Araştırma Dairesi Başkanlığı ve DSİ, İçişleri Bakanlığı, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, TÜBİTAK, İTÜ, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, ODTÜ, MTA, Kızılay, Deprem Mühendisliği ve Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi temsilcilerinden oluşturuldu.

İMO İstanbul Şubesi'nin verdiği bilgiye göre, Komitenin 23 Aralık 1988 günü yapılan ilk toplantısında deprem; heyelan ve kaya düşmesi; su baskınları; yangın ve yeraltı suyu yükselmesi, çığ, fırtına, volkan, tsunami gibi diğer afetler konularında beş ayrı çalışma grubu kuruldu.

Tehlike ve riskin belirlenmesi; gözlem, alarm ve erken uyarı sistemleri kurulması; önlemler; eğitim ve enformasyon çalışmaları da deprem çalışma grubunun ana hedef başlıkları olarak belirlendi.

Değişiklik yasası mecliste

TMMOB yasası görüşülüyor

Haber Merkezi, (ÖLÇÜ)- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) kuruluş yasasının, TBMM'de yeniden ele alınması nedeniyle Birlik, yasada değişiklik yapan kanun hükümlerindeki kararnamelerle ilgili değişiklik önerilerini, odaların görüşüne açtı.

Birliğin, İstanbul İl Koordinasyon Kurulu'na gönderdiği metinde başlıca değişiklikler ve nedenleri sıralandı.

Metinde özetle şu görüşlere yer verildi:

"1982 Anayasası'nın anti demokratik hükümler içerdiği ve demokrasinin tüm kurul, kurum ve kurallarıyla işletilmesinin önünde engeller oluşturduğu; artık siyasal iktidarın kendisi tarafından dile getiriliyor. Değiştirilmesinin kaçınılmaz olduğu vurgulanıyor. Bu görüşün, toplumun tüm kesimleri tarafından da benimsendiği gözetilirse, yakın gelecekte '82 Anayasası'nda köklü değişikliklere gidilmesi, doğal bir gelişme olacak.

'82 Anayasası'nın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen 135'inci maddesinin de yeniden düzenlenmesi; demokrasinin temel yapı taşlarından olan meslek kuruluşlarının önündeki anti demokratik hükümlerin değiştirilerek, yerini demokratik düzenlemelere bırakmasını sağlayacak.

TMMOB Kuruluş Yasası'nda '82 Anayasası'nın 135'inci maddesine dayalı düzenlemeleri gerçekleştiren ve 1983 yılından bu yana yürürlükte bulunan 66 ve 85 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameler'in (KHK) yasalaşması sürecinde; ülkenin yakın gelecek gündemine giren anayasa değişikliğinin gözönüne alınması kuşkusuz yararlı olacak.

Bu nedenle, anayasanın 135'inci maddesinde yer alan hükümlerden, bu KHK'ler iie 6235 sayılı Birlik Kuruluş Yasası'na doğrudan aktarılmış olanların, kararnamelerin yasalaşmasında gözönüne alınmaması ve 6235 sayılı yasadan çıkarılması gerekli.

Bu hükümlerin çıkarılmasının, yasada boşluk yaratması düşünülemez. Bu hükümler, anayasada yer aldıkları sürece, üstün kural olarak yürürlükte olacaklar." ●

TMMOB işyeri yönetmeliği yürürlükte

Haber Merkezi (ÖLÇÜ)- İşyeri temsilciliği ve İşyeri Komiteleri Yönetmeliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulu'nun 11 Şubat 1992 günü aldığı kararla yürürlüğe kondu.

Yönetmelik, TMMOB Kanunu'nun ikinci maddesi gereğince, mühendis ve mimarların, işyerlerinde de örgütlülüğünün getirilmesi; meslek ve ülke normlarının ayrılmaz bütünlüğü içinde, ülke çıkarlarının ve mühendis ve mimarların demokratik ve toplumsal hak ve sorumluluklarının takibi; işyerindeki üretim sürecinin mesleğin ve çağdaş bilimin gereklerine uygunluğunun denetimi; mühendis ve mimarların özlük haklarının savunulması; grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakların elde edilmesi ve diğer çalışanlarla dayanışmanın sağlanması amacıyla kabul edildi.

Bu amaca ulaşılması için TMMOB'nin işyerleri ile ilişkisini sağlamak üzere İşyeri Temsilcilikleri ve İşyeri Komiteleri kurulduğu bildirildi.

Zonguldak olayına bilinçsizce yaklaşılmamalı

Ocaklar neden kapatılamaz

Maden Müh. Od. İst. Tems. (ÖLÇÜ)- Türkiye Taşkömürleri Kurumu (TTK) Zonguldak Kozlu Müessesesi'nin İhsaniye ve İncirharmanı işletmelerinde, 3 Mart 1992 günü, ülkede bugüne kadar yaşanan en büyük grizu faciası meydana geldi.

Yarattığı hasarın boyutları ve can kayıpları itibariyle, dünya madencilik literatüründe eşi görülmemiş bir olay olan facia, ülke ve dünya kamuoyunun, dolayısıyla da medyanın baş gündemi oldu.

Madencilik sektöründe meydana gelen büyük iş kazalarının ardından kamuoyunu yanılgılara sürükleyen anlayışlar, bu kez de aynı davranışı sergiledi. Bunun nedeni, madenciliğin siyasal iktidarlarca yıllardır ihmal edilmiş, önemsenmemiş ve ülke kamuoyuna iyi tanıtılamamış olması.

Kamuoyunu oluşturan bazı odaklar, sadece büyük faciaların ardından bu sektöre cılız projektörler tutarak yüzeysel ve sansasyonel ipuçları yakalamaya ve bunları bilgisizce işlemeye çalışıyor.

Kozlu'da meydana gelen grizu kazasından sonra da bazı basın ve televizyon kuruluşları, bilgisizce ve yanlış verilerle Zonguldak'taki kömür ocaklarının kapatılmasını hedef göstererek, kamuoyunu yanlış yönlendiriyorlar.

Avrupa'da destekleniyor

Ocakların kapatılmasını isteyenler, gerekçe olarak ocakların zarar etmesini savunuyorlar. Bunu önerenlerin kıyaslama yapmaya çalıştığı Avrupa Topluluğu ülkelerinde topluluğun 528/76 ECSC nolu kararıyla kömür madenciliği desteklenir.

Topluluk içindeki en verimli kömür ocakları, Almanya'da. Almanya, 1984'te tonu 91 dolar maliyetle 78.9 mt kömür çıkarttı ve aynı yıl tonu 47 dolar fiyatla kömür ithal etti. 1986 yılında Almanya'daki taşkömürünün fiyatı ton başına 114 dolar olmuştu. Aynı yıl Türkiye'de taşkömürünün maliyeti ton başına 64 dolardı.

1987'de Almanya, 75.8 mt. kömür çıkartırken, ocakların modernizasyonuyla, verimliliği yüzde 15 arttırdı ve kömürün maliyetini de ton başına 75 dolar seviyesine indirdi.

Almanya'da sübvanse edildi

Yine Almanya'da demir-çelik şirketleri, kömür şirketleri ve hükümet, ithal kömür fiyatı ile ülkede çıkartılan kömür maliyetleri arasında 2000 yılına kadar denge oluşturulması yönünde bir anlaşma yaptılar. Bu anlaşmayla Almanya'da kömür ocakları sübvanse ediliyor.

Strateji ortada: Almanya, ithal kömür ile kendi kömürü arasındaki ton başına 30 dolara yakın zararı göze alıp, 75.8 mt kömür çıkartıyor. Dünya ticaretindeki ekonomik bloklaşmalara ve entegrasyona rağmen Almanya, tüm kömür ihtiyacını Güney Afrika, Avustralya veya bir başka ülkeden sağlamayı tehlikeli görüyor. Bu ülke, hızlı gelişmelerin yaşandığı dünya konjonktüründeki dengelerin değişmesi sonucunda dışarıdan kömür alamama ihtimalini hesaba katarak, enerji hammaddesinin ikmali açısından endüstrisini riske atmaya yanaşmıyor.

Burada ortaya çıkan gerçek, kömür gibi stratejik kaynakların öneminin, dünya siyasal ve ekonomik koşullarına bağımlı oluşu. Yakın geçmişte yaşanan Körfez Savaşı döneminde, petrol fiyatları bir anda iki katına çıktı.

Ayrıca dünya ölçeğinde taşkömürü fiyatlarının bugünkü düşük seviyesi, 1970 Petrol Krizi nedeniyle kömüre yönelik çok büyük yatırımların yapılmış olmasından kaynaklanıyor. Ortaya çıkan dev kapasiteler, bugünkü rekabetin nedeni.

Dikkatle irdelenmesi gereken bir diğer nokta da, ülkemizde "70' li yıllarda taşkömürüne yönelik ciddi yatırımlar yapılmaması ve linyite yönelinmesi.

Çözüm diye yapılanlar doğru mu?

Bir başka kapatma gerekçesi olarak, Zonguldak'ta **"İşçi başına günlük ortalama üretim"**in verimsizliği, dünya ortalamasından yüz misli az gösterilerek, son derece kritik bir bilgiymiş gibi veriliyor ve kamuoyu yine yanlış yönlendiriliyor.

Bu rakamlar, mühendislik açısından hiçbir geçerli mantığı olmayan aritmetik işlemlerin ürünü. Yıllarca demir-çelik sübvanse edilerek kömür çıkartılan Zonguldak'ta, 1984 itibariyle kazmacı randımanları, yevmiye başına altı bin 736 kilogram olduğu halde; 1989'un Avrupa genel randıman rekoru, yevmiye başına 10 bin 710 kilogramdı ve İngiltere'deki mekanize bir ocak olan Daw Mill'de ulaşılan bu rakam, ülke ortalamasını da ikiye katlıyordu. Yorumu meslektaşlara bırakıyoruz.

Bugünün Zonguldak gerçeği şudur: Taşkömürü havzamız, yılların getirdiği politik yaklaşımlar, müdahaleler ve ihmaller nedeniyle hastadır. Tedavi edilmesi mutlaka gereklidir.

Çözüm de, alternatif de var!

Zonguldak ocaklarının kapatılamayacağını son derece haklı gerekçelerle savunurken, zararı gittikçe artan ve kamuya yük olan bir işletme tarzının sürüp gitmesini de istemiyoruz.

Havza, yönetim tarzından başlayarak modernizasyona tabi tutulsun, insana yatırım yapılsın, üretim artırılsın, maliyetler düşürülsün ve çalışma koşulları düzeltilerek yeniden yapılansın.

A'dan Z'ye ve dipten başa gerçekleştirilmesi gereken yeniden yapılanma modeli hem Havza'nın teknik, tarihi ve toplumsal gerçekleri üzerine oturtulmalı; hem de sadece TTK'nın işlerini tutan bir avuç üst düzey bürokrat tarafından değil; havza ile hayati bağları olan tüm sivil kurumların ortak katılımıyla üretilip meşrulaştırılmalı. Havza'ın komadan çıkması için yazılacak tüm reçeteler, bu temel ilkeyi gözetmeli.

Böylelikle teknik çözümlere daha kolay ulaşılır. Çünkü gırtlağına kadar yapısal sorunlar batağına batmış olan Havza'nın binbir teknik sorunuyla tek tek boğuşmaya kalkmak; tek tek ağaçlara bakıp ormanı gözardı etmek demek olur.

TTK'nın yeniden yapılanması sürecinde madenciler açısından önemli olan, yüz milyonlarca ton kömürün yer altında terkedilmesinin önlenmesi, ülke ekonomisine kazandırılması ve bu süreç sırasında, çalışanların tüm ekonomik demokratik haklarının kullanması, korunması ve geliştirilmesi.

Ocakların kapatılmasını, şehitlerimizin cesetlerine basarak sağlamaya çalışanlar, konunun uzmanları ile mesleğin ve bilimin gerçeklerini gözardı etseler bile, bu ocaklar kapatılamayacak. ■

Sadece büyük facialaların ardından madencilik sektörüne cılız projektörler tutularak, anlık yüzeysel çözümler öneriliyor.

MADENCİNİN KADERİNİ ZONGULDAKLI TAYİN ETSİN

Kozlu katliamı önlenebilirdi

TMMOB İst. İl Koord. Kurulu- Kozlu İncirharmanı Ocağı'nda 4 Mart Salı günü grizu patlaması meydana geliyor ve 272 madenci yaşamını yitiriyor. Peşinden yanlış beyanatlar aşağı çekilmek istenen rakamlar, yanıltıcı açık oturumlar birbirini izliyor.

Neler oluyor, gizlenmek istenen ne?

ABD firması REI'nin ekim ayında ocakları gazdan arındırma teklifi Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) yöneticileri tarafından pahalı olduğu gerekçesiyle geri çevrilmedi mi? Gaz maskeleri, ancak patlamadan sonra gümrükten çekilmedi mi? Patlamanın olduğu gün saat 19.0 sıralarında metan gazının alarm sınırına yaklaştığı bilinmiyor muydu?

Amaç Ocakların kapatılması için yeterli bahaneyi oluşturmaktı. Zaten hükümet teşviki ile 7000 kilometre uzaklıktaki Avustralya'dan getirtilen taşkömürü daha ucuza mal oluyordu.

Geriye dönüp baktığımızda tarih yani talihsizlik Zonguldaklı için tekerrür ediyor:

Yıl 1983 Armutçuk grizu faciası: devletin bir sürü yetkilisi çelenkler, kortejler ve taziyet mesajları. Yıl 1989 Yenicelik'te de aynı gürültü. İşçiler ve birkaç mühendisin suçlu bulunması Kozlu'daki cinayeti önlemeye yetmedi. Yıl 1992 Kozlu grizu faciası; görüntüde bazı farklılıklarla beraber sonuç aynı... Zonguldaklıya adeta ölüm senin kaderin deniyor.

Biz de her şeye **"kaza"** deyip geçme alışkanlığı var. Oysa **"kaza"** bilinç payının olmadığı gelişmelerde kullanılması gereken bir kavram. Bu anlamda Kozlu'yu **"Kaza süsü verilmiş cinayet"** veya **"Tasarlanarak yapılmış bir katliam"** olarak nitelemek abartılı olmayacak.

Sözde müdahaleciliğe karşı olan siyasi iktidarlar, Zonguldaklının bugüne varan kaderini yıllar önce çizdi.

TTK gibi devlet işletmeleri, özel sermayenin güçlendirilmesi yönünde bilinçli olarak zarar ettirildi.

20 yılı aşkın bir süre Demir-Çelik Fabrikalarına normal fiyatların çok altında kömür satılırken, bütçede ayrılan paylar yatırıma dönüşmezken ve hatta sistemin kendini idame ettirebilmesi için gereken zorunlu yatırımlar dahi yapılmazken, bilinçli bir program izleniyordu.

Kozlu bir kaza değildir. Ocaklardan her türlü yatırımı esirgeyen, işçileri gaz maskesiz çalıştıran, (ölümlerin önemli bir kısmı gaz zehirlenmesindendi) ve giderek sistemin kendini tüketmesini amaçlayan anlayış, cinayet işledi.

Patlama sonrasında asıl önlem, yangından çok bir kitlesel hareket ihtimaline karşı alınmıştı. İşçi anılının önüne panzer dikilmesinin, çevre illerden takviye kuvvet getirip, şehrin giriş ve çıkışının tutulmasının grizu patlamasıyla ne ilgisi var?

Sonuç olarak yetkililere bir çift sözümüz var: Bırakın madenlerin kaderini Zonguldaklı tayin etsin. ●

İTÜ'de yapılacak

Madencinin Grizu Brifingi

Maden Müh. Od. İst. Tems. (ÖLÇÜ)- Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi, 14 Mart 1992 günü, Ankara Maden Mühendisleri Odası Lokali'nde Kozlu Grizu Faciası Brifingi tertipledi.

Patlama anında 500 metre dipte Macar mühendislerle beraber bulunan oda üyesi Sadık Yücel, dışarı çıkabilmek için 1.5 saat boyunca nasıl çabaladıklarını anlattı, patlama sonrası hemen ocağa giren İş Güvenliği Mühendisi Sertaç Kurt, kurtarma çalışmalarıyla ilgili bilgi verirken; Emniyet Baş Mühendisi Recep Danacıoğlu da ocakların patlama öncesi kontrolü konusunda katılanları bilgilendirdi.

Oda üyesi Enver Karaçam'ın Kozlu hakkında genel bilgi aktarımından sonra, sorulara geçildi ve Zonguldak'tan gelen uzmanlar, ilgili oldukları konularda brifinge katılanları aydınlattılar.

Oda üyeleri ve öğrencilerin yoğun ilgisiyle karşılanan brifing, 200 kişinin üzerinde katılımla ve tartışmalarla, üç saat sürdü.

Basına yansıyan bir çok spekülasyonu cevaplayan bu brifingin, katılanlar açısından çok yararlı olduğu ve benzeri bir toplantının, aynı uzmanların katılımıyla yakın bir tarihte İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi'nde yapılacağı bildirildi ■

Park Otel'e sesini çıkaramıyor

Beyoğlu Belediyesi yine mahkemelik

MO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Beyoğlu Belediyesi, Park Otel'in hukuka aykırı olarak alınmış proje ve yapı izin belgelerini iptal etmiyor.

Mimarlar Odası (MO) İstanbul Büyükkent Şubesi 1 Nisan 1992 günü, ilçenin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin aldığı avan projenin iptal kararına uymaması nedeniyle Beyoğlu Belediyesi aleyhine İdare Mahkemesi'ne dava açtı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, yapımına devam edilen inşaatın avan projeye ilişkin iznini geri aldı ve 26 Aralık 1991 günü Beyoğlu Belediyesi'nden otel inşaatının uygulama ve tadilat projeleri ile yapı izin belgelerinin iptalini istedi. Fakat ilçe belediyesi 60 gündür, dayanaksız olan ve mahkeme tarafından iptal edilen mühürleme dışında herhangi bir işlemde bulunmadığı gibi, Büyükşehir Belediyesi'nin isteğini reddettiğini de bildirmedi.

Bu nedenle MO, Beyoğlu Belediyesi'nin **"Sükûtla oluşan red işleminin iptali ve yürütmesinin durdurulması"** için İdare Mahkemesi'ne başvurdu.

MO'nun, otel inşaatının hukuka aykırı olarak yükseldiği iddası, şu temellere dayanıyor:

Beyoğlu Belediyesi, 4 Ocak 1989 günü Park Otel'e yapı ruhsatı verdiğinde; bu ruhsatın verilmesine dayanak oluşturacak plan, henüz Turizm Bakanlığı tarafından onaylanmamıştı. Üstelik bakanlık planı, 20 Şubat 1989'da onaylarken, **"Zemin ve bodrum katları, parsel tamamında yapılabilir"** şeklindeki plan notunu da iptal etmişti.

Oysa Turizm Bakanlığı'ndan onay almadan verilen yapı ruhsatında zemin ve bodrum katlar, parsel tamamını kapsayacak şekilde verildiğinden, inşaat da öyle başlamış ve devam etmişti. Dolayısıyla yapı ruhsatı ve inşaat, 1/500 ölçekli avan projeye aykırı.

MO, dava gerekçesinde bu durumun, planlar hiyerarşisi ve imar hukukunun çiğnenmesine neden olmasının yanısıra; **"Park Otel olayını, yalnızca basit bir hukuka aykırılıktan ziyade, ülkede yaşanan imar ve çevre kültürsüzlüğünün vardığı sonuçlardan biri"** olarak niteledi.

Oda, iddiasında: **"Deprem kuşağında bulunan İstanbul'da ve heyelan bölgesi olarak bilinen Gümüşsuyu semtinde, otelin inşaatından önce yapılması gereken zemin etüdleri ve geoteknik araştırmalarının bulunmadığını"** da belirtti.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, proje tasdikine ilişkin kararını, Beyoğlu Belediye Meclisi'nin hazırladığı avan projenin Meclis'te görüşülmeden Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından onaylanması nedeniyle iptal etmişti. ■

Danıştay Mimarlar Odası'nı haklı buldu

Kent suçu durdurulsun

MO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Bakırköy Yeni Bosna'da, hukuka aykırı işlemlerle inşa edilen ve Türkiye Gazetesi eliyle pazarlanmaya başlanan İhlas A.Ş'ye ait konut blokları, Danıştay kararıyla **"Yasa dışı"** nitelik kazandılar.

Danıştay Altıncı Dairesi, Mimarlar Odası (MO) İstanbul Büyükkent Şubesi'nin bu **"kent suçu"**na karşı 1989 yılı Aralık ayında yaptığı itirazı yerinde bularak, inşaatların gerçekleşmesinde dayanak tutulan ve bizzat Başbakanlık oluru ve Bayındırlık Bakanlığı onayı ile yapılan 20 Ekim 1989 tarihli **"İmar Planı Değişikliği"** işlemini iptal etti. Şu an, bu blokların yer aldığı alan, **"hukuken"** yeşil alan ve okul yeri; Yeni Bosnalılar'ın ve tüm kent halkının en temel ihtiyaçlarından olan rekreasyon sahası.

MO, idari dava açtı

Bunca kamu ve toplum dokuzuncu maddesine eklenen Fıkrası, Danıştay'ın MO'yu haklı bulan başvurusu sonucunda, Anayasa Mahkemesi'nin 26 Eylül 1991 tarihli kararıyla iptal edildi.

Yenibosna'da rekreasyon sahasında halen inşaatı devam eden dev konut blokları, hukuka aykırılığın abideleri olarak yükseliyorlar.

Yani artık ne Yeni Bosna'da, ne de başka bir yerde, kendilerine ayrıcalıklı imar izni isteyen çevreler, yerel yönetimlerde reddedildikleri zaman, gidip Ankara'dan işlerini bitiremeyeceklerdi.

Bu arada gündeme MO'nun bu tip davaları açmaya ehliyeti olup olmadığı konusu geldi. **Altıncı Daire, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 8 Mart 1979 tarihli, E: 1971/1, K:1979/1 sayılı kararı ile Türk Mühendis ve Mimar Odaları'nın, davacı ve davalı olarak taraf ve dava ehliyetleri bulunduğuna"** karar verdiğini; anılan kararda, **"521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 69. ve 70'inci maddelerinde yer alan 'ilgililer' ibaresinin gerçek ve tüzel kişilerden daha kapsamlı olduğunu vurguladığını"** belirtti. Aynı ibarenin, **"2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. ve 11'inci maddelerinde de yer aldığını"** karara ekleyerek, bu tartışmayı sonuçlandırdı.

MO'nun hukuk mücadelesi ve bu karardan hareketle Danıştay Altıncı Dairesi, **28 Ocak 1992** tarihli kararıyla, Yeni Bosna'daki **"Eski"** hazine arazisini, yeniden sosyal donatı alanına dönüştürerek, elinden alınan hakların kent halkına yeniden geri verilmesine, hukuksal dayanak yaratı. Şehircilik bilimine, hukuka ve kamu yararına aykırı imar planı değişikliğini, **"geçersiz"** kıldı, iptal etti.

MO, bu kent suçunun hemen durdurulması ve suçun işlendiği arazilerin yeniden kent halkına verilmesi için Başbakanlığa, Bayındırlık Bakanlığı'na, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na ve Bakırköy Belediye Başkanlığı'na 28 Şubat 1992 günü başvurdu.

Ayrıca MO, tüm bu işlemlere dayanak oluşturan ve açıkça kamuyu zarara sokan Bursa-Umurbey'deki küçük arsalar ile Yeni Bosna'daki 62 dönümlük hazine arazisinin **"Trampa edilisine"** ait bilgi ve dökümanları da **Yolsuzluklarla Görevlendirilmiş Devlet Bakanlığı'na** iletecek. ■

MİMARCA

Oktay EKİNCİ *M.O. İst. Şb. Başk.*

9 Nisan / Mimar Sinan Günü Nedeniyle

Kentleşme ve Mimarlık alanındaki durumumuz

Bu yıl Mimar Sinan'ı bir ölüm yıldönümünde daha anarken, başta Erzincan felaketi olmak üzere, mimarlık ve kentleşme alanında ürkütücü bir kaosu da beraberinde yaşıyoruz.

Sinan'ın yapıtlarındaki olağanüstü başarılar ve herbirinde ayrı görkemde yaratılan kültür ve sanatın evrensel düzeyi, 21'nci yüzyılın eşiğindeyken yaşadığımız bu kaosu daha da dramatik kılıyor. Uygarlaşma yolunda, ne yazık ki bir Süleymaniye'deki kadar ya da Selimiye'de ulaşılan düzeydeki emin ve sağlam adımları bir türlü atamıyoruz. Dünya mimarlığına yüzlerce yıl önce en güçlü imzaların atıldığı bir ülkede, o imzaların bilime, kültüre ve uzmanlığa olan derin saygısını kendimize rehber alamıyoruz. Kentlerimizi ve yapılarımızı, şehircilik bilimini **"dışlayan"** ve mimarlığın insana dönük duyarlılığını **"yadsıyan"** bir çağdışı sürecin kıskacına kaptırmışız; kurtaramıyoruz...

Sinan'ın 404'ncü ölüm yıldönümünde, acaba onun yapıtlarıyla, kültürel kimliklerini güçlendiren tarihsel kentlerimiz ne durumdadır? Ve yine onun **"saygın mesleği"** acaba nasıl uygulanabilmekte; uygarlığın gelişmesine ne düzeyde katkıda bulunabilmektedir?

Edirne'nin simgesi sayılan - ve en önemli özelliği kentin çok uzaklarından **"algılanabilmesi"** olan Selimiye Camisi, son yıllardaki **"tarihe saygısız"** imar izinlerinin yarattığı **"kente duyarsız"** yapılaşmalar nedeniyle, bugün ancak çok yakınlarına kadar yaklaşıldığında fark edilebilmektedir.

Yine Edirne'de diğer yapıtlarıyla bütünleşen tarihsel kent dokusu, imar düzenindeki **"yık-yap-sat"** sisteminin pençeleri altında ve özellikle son on yıl içinde tümüyle yok olmuş; yerini hangi kültürü yansıttığı bile belli olmayan, kimliksiz-tekdüze çirkin yapılaşmaya bırakmıştır.

İstanbul ise Sinan'ın zarif minarelerini bile gölgede bırakacak, kentin tüm alt yapısal ve sosyal, kültürel dengelerini alt-üst etmeye soyunan, sözde **"modern kulelerin"** tehdidi altındadır.

Kent içi arsalarda ve hatta yeşil alanlar üzerinde, toplumsal hakları çiğneme pahasına, olağanüstü düzeylerde haksız ve spekülatif kazanç elde etme hırsı, İstanbul'un imar düzenine öylesine egemen olmuştur ki bu pervasız gidişten cesaret alan kimi çevreler, Ayasofya ile Sultanahmet arasındaki antik meydana bile **"gökdelen"** önerebilecek kadar **"özgürlüğe"** kavuşabilmişlerdir.

21'nci yüzyılın eşiğindeki şu Sinan Günü'nde, hemen tüm tarihsel kentlerimiz, kültürel kimliklerini tümüyle yitirmenin ve **"kişiliksiz yerleşmeler"** olarak yeni bir yüzyıla geçmenin, tehdidi altındadırlar.

Koca Sinan'ın, **"saygın mesleğine"** gelince...

Bugün, kentlerimizdeki tüm yapıların ortalama yüzde 80'i, mimarlık dışı mesleklerin **"tasarımı ve denetimi"** (!) ile yapılmaktadır.

"Mimar eli değen" yüzde 20'lik dilimin ise bu şansı, sadece **"proje üretimi"** ile sınırlıdır. Çoğu bina, müellifinin ya da başka bir mimarın denetimi olmadan tümüyle **"inşaat piyasası kuralları"** içinde ve uzmanlık denetimi dışında inşa edilmektedir.

Bu **"ortaçağda bile yaşanmamış olan"** ilkel sürecin başlıca nedeni ise yapı üretiminde gerekli olan uzmanlık ayrımına ve mesleki-bilimsel denetim sorumluluklarına, imar mevzuatında hala yeterli önem ve ağırlığın verilmemiş olmasıdır.

Erzincan depremi, tüm ulusumuzu yasa boğma pahasına kanıtladı ki, sağlıklı yapılaşma ve uygar bir kentleşme için, öncelikle meslek adamının yükümlülüklerine karşı gereken saygıyı göstermek gerekiyor. Kentleşmede ve mimarlıkta, uzmanlık dışı güçlerin dar çıkarlarına dönük etki ve yönlendirmelerini geçersiz kılmak gerekiyor.

Mimar Sinan, bu saygının karşılığını, 300'ü aşkın görkemli yapıtla insanlığa kazandırdı. Bakalım Türkiye'de mimarlığa verilmesi gereken değer, dörtyüz yıl önceki, hatta aynı topraklardaki binlerce yıl önceki düzeyine, yeniden ne zaman kavuşacak?

Ve Türkiye kentlerinin sağlıklı yapılaşması, Sinan'ın bıraktığı zengin mirası ve geleneğine olan saygısını, ne zaman anımsayacak? ■

Doğalgaz teknik okulu

KMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Kimya Mühendisleri Odası (KMO) İstanbul Şubesi'nin düzenlediği **"Endüstriyel Tesislerde Doğal Gaza Dönüşüm"** konulu teknik okul, Maçka'daki İ.T.Ü. Sosyal Tesislerinde gerçekleştirildi. 30 Mart - 2 Nisan 1992 günlerinde yapılan okula çeşitli fabrikalar ve kuruluşlardan 35 kişi katıldı; 1 Nisan'da da Lüleburgaz'da bulunan Hamitabat Doğal Gaz Üretim Tesisleri'ne topluca teknik gezi yapıldı. Katılımcılara, ders notları kitap olarak dağıtıldı ve okul bitiminde de katılım belgeleri verildi. ■

İstanbul şube temsilcilikleri ve merkez yönetimleri belli oldu

Odaların Genel Kurulları yapıldı

	GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜH. ODASI	GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI	ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	HARİTA VE KADASTRO MÜH. ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ
Tarih	22.3.1992	8-9.2.1992	25-26-1.1992	11-12.1.1992	25-26.1.1992	25-26.1.1992	25-26.1.1992	18.1.1992
Yer	GMİMO Oda Merkezi	İTÜ Vakfı Sosyal Tesisleri	Yapı Endüstri Merkezi (Kongre) Karagözyan Ermeni İlkokulu Yetimhanesi (Seçim)	İstanbul Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü Konferans Salonu (Genel Kurul) HKMO İstanbul Şube Binası (Seçim)	Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü Konferans Salonu (Kongre) Karagözyan İlkokulu (Seçim)	İstanbul Tabipler Odası Konferans Salonu	İTÜ Sosyal Tesisleri (Genel Kurul) KMO İstanbul Şube Lokali (Seçim)	Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü Konferans Salonu (Birinci gün) MMO İstanbul Şube Eğitim Merkezi (İkinci gün)
Yönetim Kurulu	**Başkan:** Erkan Dereli **Başk. Yard.:** Ünver Bozkurt **Gen. Sekr.:** Hasan Çaylak **Muhasip Üye:** Müseyip Sezer **Üyeler:** Cengiz Kılıç, H. Şaban Koca, Akif Tuna	**Başkan:** R. Tansel Timur **Başk. Yard.:** Taşkın Çilli **Sekr. Üye:** M. Ercan Özokutucu **Sayman Üye:** Oral Erdoğan **Üyeler:** Köksal Tüney, Selçuk Seden, Bülent Duran	**Başkan:** Mehmet Turgut **Başk. Yard.:** Muammer Öztürk **Sekreter:** Tülin Aydın **Sayman:** Sırdaş Karaboğan **Üyeler:** Mustafa Demirören, Erol Celepsoy, Ümit Albayrak	**Başkan:** Yard. Doç. Dr. N. Enver Ülger **Başk. Yard.:** Y.Müh. Necla Uluğtekin **Yazman Üye:** Doç. Dr. Halil Er-kaya **Sayman Üye:** Zülfü Yaşar Hazır **Üyeler:** Mehmet Ali Candaş, Sadık Demir, Tevfik Özlüdemir	**Başkan:** Prof. Dr. Atilla Ansal **Sekreter:** A. Solmaz Marşan **Sayman:** Murat Özenir **Üyeler:** H. Mutlu Öztürk, Yusuf Özkan, Metin Korkmaz, Hanifi Bayatlıer	**Başkan:** Dr. Oğuz Gündoğdu **İkinci Başk.:** Niyazi Türkelli **Yazman:** Mümtaz Hisarlı **Sayman:** Orhan Okay **Üyeler:** Çiğdem Kulaç, Şerafettin İnce, Bilgehan Akkartal	**Başkan:** Doç. Dr. Mürşit Pekin **İkinci Başk.:** Münevver Yeşil **Sekreter:** Hatice Akalın **Sayman:** A. Murat Özgür **Üyeler:** Zafer Can Çiçekoğlu, Serkan Küçük, Nilgün Koca	**Başkan:** Muammer Koçer **Vekil:** Ayhan Güler **Sekr.:** Ömer Akif Kopuz **Sayman:** Ayşen İşsever **Üyeler:** Levent Serhan, Nezih Yaşar, Muzaffer Danışman
Genel Merkez			Kaya Bozoklar (Başkan), Tacettin Gül (Başk. Yard.), Haşim Aydıncık (Sekreter), A. Asım Pasan (Sayman), M. Akif Peker (Üye), M. Sıtkı Çiğdem (Üye), Kadir Özkan (Üye)	Atilla Aydın (Başkan), Zeki Karahan (İkinci Başk.), Reşat Ünal (Yazman), Zeki Yavuz Yücesoy (Sayman), Mertkan Akça (Üye), Ceyhan Tokmak (Üye), Müslüm Doğan (Üye)	Ali Açan (Başkan), Dursun Yıldız (İkinci Başk.), Taner Yüzgeç (Sekreter), Mustafa Atmaca (Sayman), Hilmi Yüncü (Üye), Salih Başmacı (Üye), Abdullah Aydın (Üye)	Osman Demirağ (Başkan), M. Ali Ak (İkinci Başk.), Mehmet Altıntaş (Gen. Sekr.), T. Fikret Aksu (Sayman), İmam Çelik (Üye), Cemil Kanukçu (Üye)	Nilgün Ercan (Başkan), Hasan Ayçık (İkinci Başk.), Ayfer Eğilmez (Sekreter), Ergül Ayaz (Sayman), Suna Toptan (Üye), Tank Karayel (Üye), Alaaddin Aras (Üye)	Murat Önder (Y.K. Başkanı), İbrahim Ethem Öztürk (Y.K. Başk. Vekili), Erol Akkaya (Sayman), Suat Sezai Gürü (Y.K. Sekr.), Atilla Çınar (Üye), Serdar Tan (Üye), Hakkı Bayraktar (Üye)

	MİMARLAR ODASI İSTANBUL BÜYÜKKENT ŞUBESİ	ŞEHİR PLANCILARI ODASI İSTANBUL ŞUBESİ	ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI MARMARA BÖLGE ŞUBESİ	ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI MARMARA ŞUBESİ	FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ	JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ	MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ	METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ
Tarih	14-15-16.2.1992	1-2.2.1992	8-9.2.1992	25-26.1.1992	28.3.1992	17.5.1992 günü yapılacak		31.5.1992 günü yapılacak
Yer	Mimar Sinan Üniversitesi Odi-toryumu	Bayındırlık İskan İl Müdürlüğü Konferans Salonu (Genel Kurul) ŞPO İstanbul Şubesi Merkezi (Seçim)	İl Tarım Müdürlüğü Yemekhanesi (Birinci gün) ZMO Marmara Bölge Şubesi (İkinci gün)	İSKİ Yemek Salonu	FMO İstanbul Temsilciliği			
Yönetim Kurulu	**Başkan:** Oktay Ekinci **İkinci Başk.:** Doç. Dr. Cengiz Eruzun **Sekr. Üye:** İsmail Erten **Sayman Üye:** Necip Mutlu **Üyeler:** Yıldız Uysal, Kaya Dinçer, Ernur Kalender, Raman Kalyoncuoğlu, Yalçın Karakay, Mehmet Bozkurt, Şinasi Sonuç	**Başkan:** Ahmet Turgut **Yazman:** Sırma Ramazanoğulları **Sayman:** Ali Rıza Nurhan **Üyeler:** Yard. Doç. Dr. Zekai Görgülü, Özdemir Sönmez, Fırat Akbulut, Teoman Tekkökoğlu	**Başkan:** Çiğdem Çalkavur **İkinci Başk.:** Murat Kapıkıran **Yazman:** Mahinur Ziyan **Sayman:** Yasemin Ömeroğlu **Üyeler:** Yücel Erdener, Atilla Odabaş, Yıldırım Derya	**Başkan:** Prof. Dr. İsmet Şanlı **Başk. Yard.:** İsmet Erdoğan **Yazman:** Besim Sertok **Sayman:** Hüsnü Esen **Üye:** Salih Sönmezışık	**Temsilci:** Sebahat Çelik **Tems. Yard.:** Yakup Akyıldız **Tems. Sekr.:** Levent Keskin **Üyeler:** Hikmet Durukanoğlu, Bilal Dal, Ayfer Çelik, Süleyman Gönültaş	**İstanbul Tems.:** Sinan Biberoğlu	**İstanbul Temsilcisi:** Tayfun Mater	**İstanbul Temsilcisi:** Tuncay Şulan
Genel Merkez	Nurdoğan Özkaya (Başkan), Aydan Erim (İkinci Başk.), Merih Karaaslan (Gen. Sekr.), S. Zeki Pekin (Gen. Sayman), Işık Aydemir (Üye), Semih Eryıldız (Üye), Bülent Özkaya (Üye).	Cengiz Türksoy (Gen. Başk.), Senihi Kitapçı (İkinci Başk.), Erol Yeniler (Gen. Sekr.), Hayri Güven (Gen. Sayman), Perihan Kiper (Üye), Remzi Sönmez (Üye), Erdal Kurttaş (Üye)	Mahir Gürbüz (Başkan), Prof. Dr. Gürol Ergin (İkinci Başk.), Ergin Özuğur (Yazman), Turhan Ceran (Sayman), Aysel Çeviker (Üye), Güner Demirel (Üye), Yusuf Deniz (Üye)	Yaşar İnan (Başkan), Rızkullah Muallaoğlu (İkinci Başkan), Aytekin Aktan (Genel Yazman) Sabri Dalgıç (Genel Sayman), Devrim Yılmaz (Üye), Salih Usta (Üye), Kenan Öztan (Üye)	Mustafa Gülenç (Başkan), A. Gönül Buyan (İkinci Başk.), Hakkı Ankan (Sekreter), Ahmet Ünlü (Sayman), Sabit Balıkçı (Üye), Atilla Kılıç (Üye), Cüneyt Uyrum (Üye)	Behiç Çongar (Başkan), Hikmet Tümer (İkinci Başk.), M. Yüksel Başkurt (Yazman), Dr. Zeynel Demiral (Sayman), Coşkun Namoğlu (Üye), Mesude Aydan (Üye), Elçin Türkel (Üye)	Asım Kutluata (Başkan), M. Fehmi Yıldırım (İkinci Başk.), Alpaslan Ertürk (Yazman üye), Ali Safder İplikçioğlu (Sayman üye), Bülent Şentürk (Üye), Safet Durak (Üye), Ümit Yaşar Onder (Üye)	Melih Töreli (Başkan), Ercüment Alptekin (Başk. Yard.), Mahmut Kiper (Gen. Sekr.), Fırat Sapçi (Sayman), Hikmet Bilge (Üye), Ferhun Emeksiz (Üye), Süleyman Altun (üye).

Yasama sürecine aktif katılım

M.O. İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Mimarlar Odası (MO) İstanbul Büyükkent Şubesi, yasama sürecine katılım çalışmalarını sürdürüyor.

Bu çerçevede başta Anayasa olmak üzere, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, Çevre Yasası, İmar Yasası, Mimarlık Yasası ve TMMOB Yasası için hazırlanan tekliflerin; uzmanların, ilgili kurum ve kuruluşların MO İstanbul Büyükkent Şubesi örgüt birimlerinin tartışmasına sunulduğu Teknik Genel Kurul, 14 Şubat günü Mimar Sinan Üniversitesi Oditoryumu'nda toplandı.

MO İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu, içinde yaşanılan dönemin, **"Yasama Sürecine Aktif Katılım"** dönemi olması orijinalitesinden hareketle; başta anayasa olmak üzere, meslek odasını yakından ilgilendiren yasalarla ilgili hedef ve önerilerini kamuoyuna sunmak ve yasalaşması doğrultusunda parlamentoya iletmek misyonunu, kendisi için tarif etti ve 14 Şubat 1992 günü bir Teknik Kurul düzenlenmesi kararı aldı.

Teknik Kurul, iki Forum Panel bölümünden oluştu. Birinci Forum/Panel'de **Anayasa, Kültür ve Çevre Yasası**'na ilişkin; ikinci Forum/Panel'de ise **İmar, Mimarlık ve TMMOB Yasaları**'na ilişkin tartışmalar geliştirildi.

Genel Kurul'a sunulan öneriler özetle şöyle:

TMMOB Yasası ve Oda Yönetmeliği Değişikliklerine İlişkin Hedefler

Oda onur kurulları, meslekten men yetkisine sahip olmalı.

Odalar, üyelerinin hizmetlerini proje ve uygulama safhasında denetleme yetkisine sahip olmalı. Bakanlıklar, belediyeler, kamu kuruluşları gibi ilgili kurumlar odalara yasa ile verilen bu tasarrufa uymakla yükümlü tutulmalı.

Odalara, döner sermaye kurma yetkisi verilmeli.

Ülke içerisinde meslek uygulama ve yapma yetkisini haiz her üye, ilgili odaya kayıtlı olmakla zorunlu tutulmalı.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve bağlı odalar, uzmanlık alanlarıyla ilgili konularda enstitü ve bilim kurulları kurabilmeli.

Odalar, üyelerinin profesyonel mesleğe geçiş koşullarıyla, mesleki uygulamada kademlenmeye ilişkin kuralları belirleyebilmeli.

Oda şubelerinin tüzel kişilikleri olmalı.

Anayasa Değişikliğine İlişkin Hedefler

Anayasa, insan-çevre ve devlet-çevre ilişkilerini kapsayan tanımlar ve bu ilişkileri düzenleyen hükümlere kavuşturulmalı.

Ülkenin doğal ve kültürel mal varlığının envanterinin çıkartılması ve toplum yararına kullanımı, anayasal güvenceye alınmalı.

Doğal ve kültürel çevreden yararlanmanın, temel insan hakları çerçevesinde tanımlanması, bu hakkın kullanımı ile ilgili örgütlenmeler, anayasal güvenceye alınmalı.

Toplumun kültürü tüketen değil, kültür üreten bir hale getirilmesi, anayasada tanımlanan bir devlet görevi olmalı.

Ekonominin demokratik bir temelde gelişebilmesi için anti-tekel hükümler anayasada yer almalı.

Tüketicinin örgütlenmesi ve haklarını koruyabilmesi, anayasal bir hak olarak tanımlanmalı ve güvenceye alınmalı.

Kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve hükümet dışı organizasyonların, kendilerini ilgilendiren yasama, planlama, karar alma ve uygulama süreçlerine katılabilmeleri, anayasal hak olarak tanımlanmalı.

Mevcut siyasal partiler ve seçim yasası değiştirildikten sonra katılım ve denetim mekanizmalarını anayasal güvenceye alan bir yerel yönetim anlayışına ilişkin hükümler getirilmeli.

İmar Yasası Değişikliğine İlişkin Hedefler

İmar mevzuatı, yasal bütünlüğe kavuşturulmalı, mevcut imar yasası,"İmar Yasası "ve"Yapı Yasası" olarak ikiye ayrılmalı.

İmar Yasası'nda,

Fiziki planlamanın ülke kalkınma planlarıyla ilişkisi kurulmalı; "Ülke Fiziki Planı" ve "Bölge Planları"nın yapımı, yasal zorunluluk haline getirilmeli.

Ülke fiziki planından başlayarak, kentsel tasarım ölçeğine dek uzanan bilimsel, dinamik ve işlevsel bir planlama hiyerarşisi kurulmalı; planlamadan sorumlu örgütlenmelerle bunların yatay ve düşey ilişkileri görev, yetki ve sorumluluk çerçevesinde net olarak tanımlanmalı.

Kent halkının, kentin sorunlarıyla ilgili direkt bilgilenme, sorunların çözümüne katkıda bulunma ve uygulamayı denetleme hakları, örgütsel yapılar çerçevesinde tanımlanarak yasal güvenceye kavuşturulmalı.

Doğal-kültürel değerlerin, çevrenin ve kent kimliğinin korunması, yasal güvenceye ve yaptırımlara kavuşturulmalı.

Yasada, "Milli Serveti Koruma" ilkesi yer almalı; ömrü dolmamış yapıların yıkılmasını engelleyecek ve mevcut yapı stokumuzu koruyacak önlemler getirilmeli.

Yasaya, "Kente ve Çevreye Karşı Suç" tanımı getirilmeli, hukukun üstünlüğü temelinde tanımlanan bu suçun affı olanaksız, yeni af yasalarına karşı kesin bir set oluşturulmalı.

Planlamanın esas olarak bir kamu görevi olduğu vurgulanmalı, uygulama imar planı ve kentsel tasarım ölçeği dışındaki tüm planların, kamu planlama kurumları eliyle gerçekleştirileceği yasa maddesi haline getirilmeli.

İmar planı yaptırma zorunluluğu, nüfus kriteri dışında, yerleşmenin gelişme potansiyeli, çevre özellikleri, sosyal, kültürel ve ekonomik kosullar gibi farklı kriterlere de bağlanmalı.

"Planlama" eylemi ile "Kentsel Kullanıma Açılma" eylemi, ayrı ayrı tanımlanmalı; "Bütüncül Planlama", "Kademeli Gelişme" modeli oluşturulmalı; nazım imar planındaki kentsel gelişme alanlarının tümü aynı anda değil, beşer yıllık imar programlarına paralel olarak kademeli biçimde kullanıma açılmalı.

Köylerden metropollere kadar, tüm yerleşmeleri aynı planlama kademelerine hapseden planlama anlayışı terkedilmeli; ülke fiziki planı ve bölge planları dışındaki tüm planlama kademeleri, farklı yerleşmeler için ayrı ayrı tanımlanmalı.

"Muvakkat Yapı" uygulaması kaldırılmalı.

Tüm hisseli satışlar kesinlikle yasaklanmalı.

Her ölçekteki plana, yasada tanımlanmış usuller içinde, itiraz ve yargı yolu açık olmalı.

Kent topraklarında, altyapı ve imar haklarıyla yaratılan değer artışının, kamuya geri dönmesini sağlayacak yeni bir arsa politikası geliştirilmeli.

Yapı Yasası'nda

Sakatları, yaşlıları ve çocukları da gözetecek biçimde, ulusal yapı norm ve standartlarının temel ilkeleri belirlenmeli.

Planlama, projelendirme ve yapı denetiminde, uzmanlık ayrımı netleştirilmeli.

Yapı denetimi ve yapı sigortası yasal içeriğe kavuşturulmalı.

Tip kamu projeleri uygulaması terkedilmeli; yasa, yönetmelik ve projelerde, yöreselik esas alınmalı.

Kullanma potansiyelini yitirmemiş, ömrü dolmamış yapıların yıkılmasını engelleyici önlemler, yaptırımlarıyla birlikte getirilmeli.

Çevre Yasası Hakkında

Arazi ve kaynak kullanımına karar veren yetkili kuruluşlar, çevrenin korunmasını gözetmeli.

Kirletenlere hoşgörü sağlayan yasa maddeleri kaldırılmalı.

Yüksek Çevre Kurulu ve Mahalli Çevre Kurulu gibi işlerliği olmayan bürokratik organlar kaldırılmalı.

Çevre Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği derhal hazırlanmalı ve uygulanmalı.

"Kirleten Öder" kuralını benimseyen tüm yasa ve yönetmelik maddeleri iptal edilmeli; **"Kirleten Temizler"** kuralını işlemeye dahi gerek bırakmayacak ön önlemlerin alınmasını sağlayan maddeler konmalı.

Gülünç para cezaları yerine caydırıcı nitelikli para ve hapis cezaları uygulanmalı ve bu cezalar, **"İnsanlık Suçu"** çerçevesinde kesinlikle affedilmemeli.

Eğitim kurumlarında çevre korumа dersleri okutulmalı.

Çevre Kanunu, Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası sözleşmelere uyum sağlamalı.

Diğer yasaların çevre yasasını delici özellikleri gözden geçirilmeli.

Ülke, fiziki planından başlayarak, kalkınma hedefleri, çevre ve insan lehine yeniden düzenlenmeli ■

Şehir plancıları değişiklik önerdi

ŞPO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Şehir Plancıları Odası (ŞPO) İstanbul Şubesi'nce düzenlenen **"İmar Planlarının Yapımını Yükümlenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Yeterlilik Yönetmeliği"** konulu Danışma Toplantısı, 20 Aralık 1991 günü geniş bir katılımla yapıldı.

Yaklaşık 30 yıl önce yapılan bu yönetmeliğin, günün koşullarına uymadığı, kent planlarına ve mesleğe olumlu katkıda bulunamadığı görüşlerinin vurgulandığı toplantıda şu konular tartışıldı:

- **Kent plancılığı yetkisi verilmesinde kullanılan kriterler eskidi:** Bugün ülkede altı üniversitede şehir plancılığı eğitimi veriliriken, bir resmi kurumda çalışana bu yetkinin verilmesi, çalışma süresinin artmasına bağlı olarak karne grubunun yükseltilmesi, planlama kalitesinin düşmesine neden oluyor.
- **Karne gruplarının belirlenmesinde uygulanan kriterler, zamanın gerisinde:** Planların nitelik açısından değerlendirilmeleri gerekirken, alan ve nüfus gibi niceliksel faktörler açısından değerlendirilmesi, katkıyı düşürdüğü gibi, yaratıcılığı da köreltiyor.

Ülkenin bir çok yerinde, şöyle ya da böyle bir plan yapılmışken, bu yönetmeliğe göre, yeni mezun şehir plancılarının karne grubu yükseltilmesi, neredeyse imkansız halde.

Toplantıda, yönetmelikle ilgili çeşitli öneriler de sunuldu. Öneriler, özetle şöyle:

- **Karne grupları belirlenirken, planlar, nitelik açısından değerlendirilmeli.** Bu değerlendirme, merkezde yada bölgelerde Oda, Bakanlık, Üniversite, Belediye gibi kurumlardan temsilcilerin katılımı ile oluşturulacak kurullarca yapılmalı.
- Planlar, ülke içinde belirli bölgelere göre değerlendirilmeli ve karne gruplamasında, belirleyici girdi oluşturmalı.
- **Karne grupları bugün olduğu gibi altı grupta değil, iki ya da üç grupta toplanmalı.**
- Karne grupları belirlemesinde yalnızca alan ve nüfus değil, fiyat da gözönüne alınmalı.
- **Karne gruplaması kaldırılmalı; her şehir plancısına eşit koşullarda yetki olanağı tanınmalı.** Böylece planlamada tekelleşme önlenmiş, değerlendirme de, planı onaylayacak kuruma bırakılmış olur.

Yönetmeliğin tekrar ele alınması, kent planlamayı ve plancılık mesleğini geliştirici, günün koşullarına uygun çağdaş hale getirilmesine dönük faaliyetlerde bulunmak üzere kurulan komisyonun, çalışmalarını sürdürdüğü bildirildi ■

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

der ki;

"Yaşam, özgürlük ve kişisel güvenlik her insanın hakkıdır."

13745 no.lu üyemiz **Eda Yüksel Baykal,** 17 Nisan 1992 tarihinde İstanbul'da öldürüldü.

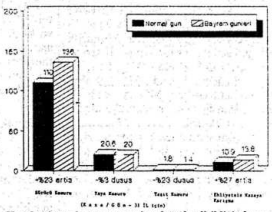
UNUTMAYACAĞIZ

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu

Trafik akımı üzerindeki denetim yetersiz

Bayramda kazaların şiddeti artıyor

● *Ülke genelinde bayram öncesinde ve bayramda kazaya karışan otomobil sayısı yüzde birin altında artışla, günlük ortalama 135'ten 136'ya çıktı. Buna karşılık kaza yapan otobüs sayısı bayram öncesi, günde ortalama 10.3 iken, yüzde 38'lik artışla 14 oldu. Kazaya karışan kamyon sayısı, bayramdan önce 18; bayram süresince tüm kısıtlama ve yasaklamaların azaltıcı etkilerine karşın günlük ortalama 20'yidi.*

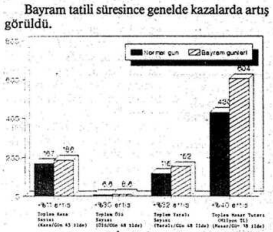
Kazalar, insan kusuru açısından değerlendirildiğinde, yaya kazalarının bayram trafiğinde düştüğü görülüyor.

MMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Son yıllarda her bayram tatilinden önce yapılan açıklamalar ile tatil süresince artan trafik ve kazalar için kamuoyu uyarılıyor. Ancak kazaların, artış biçimi ve nedenlerine dair somut rakamlara dayanan doyurucu bir çalışma görülmüyor.

Bu boşluğun doldurulmasına katkıda bulunmak amacıyla TMMOB Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ile İstanbul Ulaşım Bilim Kurulu işbirliğinde bir çalışma başlatıldı. Geçtiğimiz yıl 22 Haziran-1 Temmuz 1991 arası kutlanan Kurban Bayramı tatili süresinde ve önceki bir ay 21 Mayıs-21 Haziran günleri arasında olan kazalar İl Emniyet Müdürlüklerinden istendi. Ancak 53 ilden yanıt alınabildi. Bazılarından istenilen bilgilerin tümünü elde etmek mümkün olmazken, bazı illerden hiçbir bilgi gelmedi.

Bayramda kazalar artıyor

Bayram tatili süresince genelde kazalarda artış görüldü.

Tabloda, 48 ilden toplanan bilgilere göre bayram tatili sırasında ve bir önceki ay içindeki ortalama günlük kaza sayıları arasındaki büyük fark, açıkça görülüyor.

Tatil süresince kazalar, bir ay öncesine göre ülke genelinde günlük ortalama yüzde 11 artış gösterdi. Aynı dönemde kazalarda yaşamını yitiren ve yaralananların sayısındaki artış daha yüksek oldu. Tatilde günlük ortalama ölü sayısı yüzde 30, yaralı sayısı ise yüzde 32 arttı.

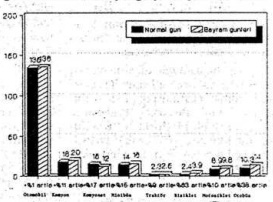
Diğer bir değerlendirmeye göre:

Bayram öncesi her 100 kazada 3.9 kişi yaşamını yitirirken, bu oran bayram tatilinde 4.6 kişi oldu. Yani bayram öncesi her 25 kazada bir kişi ölürken, bayramda her 21 kazada bir kişi yaşamını kaybetti. Bu, bayramda sonucu daha ağır ya da daha şiddetli kazalar olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Her 100 kaza için yaralı sayısı önceleri 68.8 iken, bayramda bu rakam 81.6'ya çıktı.

Günlük ortalama 100 kaza başına ölü ve yaralı sayıları şöyle:

	Ölü/gün		Yaralı/gün	
	Sayı	100 kazada	Sayı	100 kazada
Bayram Öncesi	6.6.	3.9	115	68.8
Bayram Tatili	8.6	4.6	152	81.6

Tablo, kazaya katılan araçlara göre 30 il için günlük ortalama kaza sayı ve artışlarını gösteriyor. MMO İstanbul Şubesi'nin yaptığı değerlendirmeye göre bayram öncesinde ve tatil sırasında kazalara katılan otomobil sayısında önemli bir artış olmazken; otobüs sayısında yüzde 38, kamyon sayısında yüzde 11 artış gözlendi. Bayram öncesinde günde ortalama 10 otobüs kazaya karışırken, tatilde bu rakam 14'e çıktı. Günde ortalama 18 kamyon kazaya karışırken tatilde bu rakam 20 oldu.

Kamyon giremez! Ama...

Burada önemli nokta, bayram tatili süresince kamyonların trafiğe çıkmaları yasaklandığı veya kısıtlandığı halde kazaya karışan kamyon sayısındaki artış.

Tatilde otomobil ve otobüs trafiğinin arttığı bilinmekle beraber, bu artış hakkında elde sağlıklı bilgi bulunmadığı için trafik hacmine oranlı bir değerlendirme yapılamadı. Bununla birlikte otomobil trafiğinin, diğer türlerle kıyaslanmayacak oranda artmasına karşın, kazaya katılan otomobil sayısının yükselmemesi dikkat çekici. Kazaya katılan otobüs sayısındaki artış da dikkat çekici.

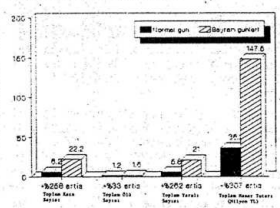
Önemli güzergâhlarda ne oldu?

Bu çalışma için İstanbul-Ankara karayolunun, Sakarya ve Bolu il sınırlarında kalan bölümünün değerlendirilmesi için toplanan verilerle önemli güzergâhlara ait sürekliliği olan ve ayrıntılı bilgiler elde edilememekle birlikte; İstanbul-Ankara yolu üzerindeki Sakarya ve Bolu illerine ait kaza bilgileri, bu yoldaki kazalar hakkında fikir veriyor.

Elde bilgi olmasına rağmen İstanbul, bu değerlendirmeye katılmadı. Çünkü İstanbul'la ilgili kazaların çok büyük bir bölümü, bu güzergâhın dışında kalan İstanbul-Edirne-Tekirdağ yolları ve İstanbul kent içi trafiğiyle ilgili. Bayram süresi için Kocaeli'den veri yok. Bu nedenle değerlendirmeye katılmadı.

● *Tüm yollar dikkate alındığında, bayramda kazaya katılan günlük ortalama kamyon sayısı, bayram öncesine göre arttı. Yüksek kaza oranlarının alındığı tatil süresince bellibaşlı karayolları, kamyonlara yasaklanmış ve bu yollarda kamyon trafiği, normalin çok altına düşmüştü. Buna karşın kazaya karışan kamyon sayısının artması, kaza eğilimlerinin ne kadar yüksek olduğunun göstergesi.*

İstanbul-Ankara karayolunun Sakarya ve Bolu il sınırları içerisinde kalan kaza değerleri ve artış oranları bayram öncesi ve tatil süresi için günlük ortalama olarak şöyle:

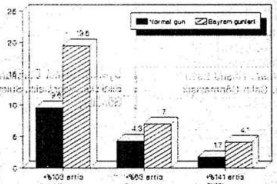
Bu güzergâhta bayram süresince olan ortalama günlük kaza sayılarındaki artış, son derece ciddi boyutlarda; diğer günlerin yaklaşık üç katı mertebesinde.

Bayramdan önceki bir ay içinde günlük ortalama 6.2 olan kaza sayısı, bayramda yüzde 258' lik bir artışla 22.2'ye çıktı.

Ölü sayısındaki artış ise yüzde 33 oldu. Bayram öncesi her 100 kaza başına 19.4 kişi, bayramda ise 7.2 kişi yaşamını yitirdi.

Buna karşılık yaralı sayısındaki artış, kaza sayısına koşut biçimde yüzde 262 oldu. Bayramdan önce her 100 kazada 93.5 yaralanma olurken, bayramda bu sayı 94.5'e çıktı.

Yine kamyonlar... ve otobüsler

Kazaya katılan günlük otobüs sayısındaki artış, diğer taşıtlara oranla daha yüksek. Bayram süresince kamyon trafiğine yasaklanan bu yolda, kazaya katılan kamyon sayısının günde ortalama 4.3'ten yüzde 63'lük bir artışla 7'ye çıkması da, dikkat çekici. Güzergâhta, bayram öncesinde günde ortalama 9.6 otomobil kazaya katılırken bu sayı, bayramda yüzde 103 artışla 19.5'e çıktı.

Bayramdan önce bu illerin sınırları içerisinde günlük ortalama 1.7 otobüs kaza yaparken, bayram süresinde günlük ortalama kaza yapan otobüs sayısı 4.1 oldu. Bu da, kazaya katılan otobüs sayısında, günlük ortalama yüzde 141'lik bir artış demek.

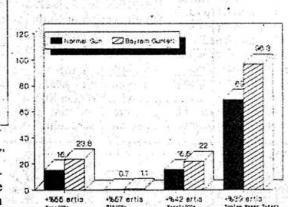
Sonuçta bu güzergâh, oldukça tehlikeli. Hem ortalama kaza riski, hem de bayram süresince kaza riskindeki artış, ülke ortalamasının üzerinde.

Kazaya katılan araçlar açısından otobüsler en riskli araç türü, yaralı sayısındaki, daha yüksek artış da bunun göstergesi.

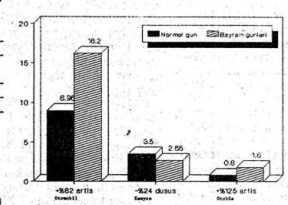
Marmara'dan güneye inerken dikkat!

Bilecik, Kütahya, Uşak, Manisa, Denizli, Aydın ve Antalya illeri, Ankara-İzmir-Antalya-İstanbul güzergâhları üzerindeler ve bu illerde de belirtilen sonuçları, genel anlamda doğrular nitelikte rakamlar verdiler.

Bu illerdeki kaza oranları ve kazalara katılan taşıt türleri, bayram öncesi ve bayram günleri için önemli artış değerleri ile birlikte şöyle:

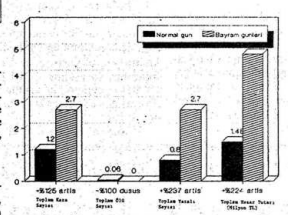
■ Toplam kazalardaki artışlar.

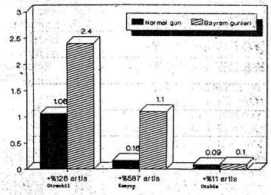
■ Kazaya katılan otomobil otobüs ve kamyon günlük ortalama sayısı ve artış oranları.

Karadeniz yolculuğunda yaralı çok!

İstanbul ve Ankara'yı Karadeniz'e bağlayan yollar üzerindeki Kastamonu ve Çorum illerinin kaza oranları ise şöyle:

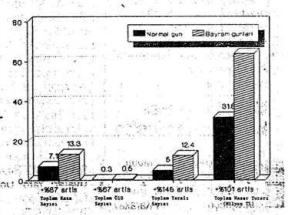
■ Toplam kazalardaki günlük artışlar.

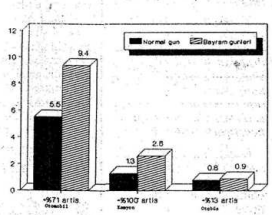
■ Kaza yapan araçlara göre günlük kaza artışları.

Doğu Karadeniz'de de otomobiller birinci!

Doğu Karadeniz sahillerindeki yol güzergâhı üzerindeki Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize illerinde bayram öncesi ve bayram tatili süresinde kazalar şu oranlarda görüldü:

■ Toplam kazalardaki günlük artışlar.

■ Kaza yapan araçlara göre günlük kaza artış oranları.

● *Kaza, ölüm ve yaralı artışları, Ankara-İstanbul-İzmir-Antalya-Adana gibi, bayramda çok daha yüksek trafiğe maruz kalan yollarda görüldü. Bu hızlı artışta, kazaya katılan otobüs sayısının artışının payı, açık olarak ortaya çıktı.*

● *Trafik polisleri, büyük çoğunlukla sabit denetimler yapıyor. Yol kenarında durarak seçilen taşıtların evrakını ve sadece o anda ve o noktadaki seyirlerini denetlemek, en yaygın denetim biçimi. Oysa hareket halindeki taşıtların trafik akışı içerisindeki denetimlerine de ağırlık verilmeli.*

Türk Denizciliğindeki dağınıklığa son verilecek

Denizcilik bakanlığı ilk adım

GMO İstanbul (ÖLÇÜ)- *Gemi Mühendisleri Odası'nın 33'üncü olağan genel kuruluna katılan Denizcilikten Sorumlu Devlet Bakanı İbrahim Tez, denizcilik sektörünün genel bir değerlendirmesini yaptı ve hükümetin hedefleri hakkında bilgi verdi. Tez, şunları söyledi:*

İbrahim Tez, "Sektör bugün finans kaynaklarının yetersizliği yüzünden, filo yenileyememenin sıkıntısını yaşıyor. Bu nedenle denizciliğin gelişmesine yönelik teşvikleri ve sübvansiyonları gerçekçi şekilde uygulayacağız."

Korumazsak Kullanamayız

• **"Ülkenin sekiz bin 333 kilometrelik kıyı şeridinde 26 il var. Deniz kaynakları, tam ve etkin kullanılmıyor. Deniz, potansiyel bir güç ve bu güçten yararlanmasını bilmeliyiz.**

• **Yararlanırken koruma sorumluluğumuzu asla unutmamalıyız. Denizler, kirlilik sonucu her geçen gün yok oluyor. Canlı kaynaklar yitiriliyor. Yanlış kullanma nedeniyle kıyı ve deniz alanlarını giderek kaybediyoruz."**

Denizcilik Darmadağınık

"Bizce denizcilik sektörü, gemi işletmecilerimizle, balıkçılarımızla, gemi adamlarımızla, mühendislerimizle, limanlarımızla, gemi inşa sanayimizle, klas kuruluşumuzla ve diğer tüm deniz aktiviteleriyle bir bütün.

• Türk denizciliği yetki alanları iç içe girmiş, dağınık bir yapı ile karşı karşıya. Mevcut yasal çerçeve ve kurumsal model yeterli değil. Dağınıklığa son verilmeli. Denizcilik Bakanlığı'nı kurmaya yönelik kanun taslağı, bunun ilk adımı."

Hem Hızlı, Hem Hesaplı Ama...

"Deniz sektörü, entegre bir süreç. Ama esas itibariyle deniz taşımacılığı çerçevesinde toplanıyor.

• **Dünya taşımacılığının yüzde 70'i deniz yoluyla yapılıyor.**

• **Deniz taşıma sektörü, dünya konjonktürüne yakından bağlı. Talebe çok duyarlı bir işkolu. Denizciliğin kendine özgü kuralları ve yasaları var.**

• **Deniz taşıma sektörü, diğer taşıma türleri içinde en ekonomik olanı.**

• **Büyük ölçüde sermaye yoğun bir yatırım tipi olan sektör, zorunlu olarak devlet desteğine ihtiyaç göstériyor.**

• **Ulusal ticaret filomuzun toplam kapasitesi beş milyon 500 bin DWT. Bunun bir milyon 200 bin DWT'lik kısmı kamu, dört milyon 300 bin DWT'lik bölümü ise özel kesim elinde. Toplam kapasite içinde kamunun payı yüzde 20, özel sektörün payı yüzde 80.**

• **Dünya deniz ticaret filosu içinde yaklaşık yüzde birlik paya sahibiz. Bu pay ile sıralamada 30'lardayız."**

Rekabet Gücümüz Yok

"Hedefimiz, ticaret filomuzun kapasitesini görülebilir bir gelecekte 10 milyon DWT'ye çıkartmaktır.

• Deniz ticaret filomuz yaşlı. Ortalama yaş, 20 civarında. 10 yaşından genç gemilerin filomuza oranı yüzde 14. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 40'a varıyor. Filomuzun yaş ortalaması, AT ortalamasının oldukça üzerinde.

• Filonun yaşlı olması, işletme ve bakım masraflarını artırıyor. Bu kadar yaşlı bir filonun uluslararası piyasalarda rekabet şansı düşük. Rekabet gücü yok.

• Ticaret filomuz, deniz yoluyla taşınan dış ticaret yüklerinin 1991 yılı itibariyle ancak yüzde 33'lük bir kısmını taşımış. Bu taşımacılıktan ülkenin, her yıl bir milyar dolarlık kaybı söz konusu.

• Filonun bir plan dahilinde gençleştirilmesi ve bu gençleştirmede, özel amaçlı ve yüksek tonajlı gemilere ağırlık verilmesi, sektöre rekabet gücü kazandırır.

• Sektör, bugün finans kaynaklarının yetersizliği yüzünden, filosunu yenileyememenin sıkıntısı içinde. Bu nedenle denizcilik sektörümüzün gelişmesine yönelik teşvikleri ve sübvansiyonları, bir program dahilinde gerçekçi bir şekilde uygulayacağız."

Yatırımdan Korkuluyor

"Türk ticaret filosunun yüzde 20'si, yurt içinde inşa yoluyla, yüzde 80'i de ithal yoluyla temin edilmiş.

• **1990 yılında başlayan gemi yatırımlarındaki azalma, 1991 yılında da sürmüş. Bugün bu sektör, adeta yatırımdan korkar halde.**

• **Gemi inşa kapasitemiz yılda yaklaşık 350 bin DWT. Bu kapasitenin artırılması, öncelikerimiz arasında."**

Sorun Bir Tane Değil

"Tuzla bölgesindeki özel sektör tersaneleri, düşük kapasite ile çalışıyor. Tersanelerimizin gemi inşa yatırımlarında aranan öz kaynak oranından tutun da, yatırım tutarları sınırına; ihraç teşvik belgesi kapsamındaki yatırımlar için "Teminatsız İthal Hakkı" isteklerine, KDV uygulamasından kaynaklanan sorunlara; sektörün içinde bulunduğu likidite sıkıntısından, talep edilen kredi kolaylıklarına; organize sanayi bölgesi ilanına ve uygun proje üretimine kadar geniş bir yelpazeye dağılmış sorunları var."

Hükümet Neler Yapacak?

"Türk gemi inşa sanayiimizi canlandıracak tedbirleri, altıncı beş yıllık kalkınma planındaki hedeflere uygun olarak alacağız. Gemi Mühendisleri Odası'ndan, proje okuyabilecek, günün gemi yapım teknolojisine yakın her düzeydeki mühendis, ara eleman ve işçi yetiştirme amaçlı programlara aktif katılımları bekleniyor.

• Gemi yapımının her safhasında, mühendislik bilgi birikimine gereksinim var.

• Bugün fizibilitesi gerçekçi yapılmamış, birbirinin kopyası ve standart dışı proje üretimi, yaygın halde.

• Devlette yapacağımız düzenlemelerle, mühendis emek ve katkısından yararlanılacak."

Ya Limanlar?

"Limanlar, en önemli altyapı unsurları. Oysa planlama hatalarından dolayı bugün limanların büyükçe bir bölümü, kentlerin içinde sıkışıp kalmış durumda.

• Liman derinlikleri yetersiz. Geri alanları az. Yeterli düzeyde makine ve ekipman yok.

• Otorite eşgüdümsüzlüğünden kaynaklanan problemler var.

• Ro-ro ve konteyner türü taşımacılığa elverişli limanların sayısı çok az.

• Liman hizmetindeki kalitenin yükseltilmesi gerekli."

Hükümet Ne Yapacak?

"618 sayılı limanlar kanununda revizyona giderek, otonom liman idaresi biçiminde bir prototipl geliştirmeyi ve uygulama sonuçlarını test ederek bunu yaygınlaştırmayı düşünüyoruz."

Balıkçılık Kendini Yok Ediyor

"Türkiye, su ürünleri bakımından oldukça iyi bir potansiyele sahip.

• Balıkçılık sektörünün bugünkü değeriyle altı-yedi trilyon liralık bir potansiyel hacmi var.

• 200-300 bin insanın, direkt uğraşım alanı. Milyonlarca insanımızın geçim kaynağı.

• Son yıllarda bilinçsiz avlanma teknikleri, deniz kirlenmesi, aşırı avlanma gibi nedenlerle balık tüketiminde önemli düşüşler görüldü.

• Trol, algarna gibi teknikler, denizin dogal dengesini bozuyor.

• Av gücündeki geometrik artışlar ve buna karşın balık popülasyonundaki aritmetik azalışlar, balık stoklarının düşme nedeni."

Hükümet Ne Yapacak?

Avrupa Topluluğu'nda uygulamaya benzer bir şekilde bizde de kota uygulanmasına geçilmesi, Bakanlık bünyesinde kurulacak Deniz Balıkçılığı Genel Müdürlüğü'nün çalışma hedefleri arasında olacak.

• **Açık deniz balıkçılığı teşvik edilecek.**

• **Genel ve lokal kirlenme sebeplerini önleyici çalışmalarda, ilgili bakanlık ve kuruluşlarla koordinasyon içinde hareket edilecek ■**

Kadıköylüler'den Ortak Tepki

Yerel yönetim bölgeye sahip çıkmayınca halk, mühürleme olayına, **"ironik"** bir yaklaşım sergiledi.

Belediye görevini yeterince yapmıyor

MO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi ve Anadolu Birinci Bölge Temsilciliği, Fenerbahçe Koyu'ndaki Magic Center'ı sembolik olarak mühürlediler.

13 Eylül 1985 tarihli dolgu planı ve 20 Şubat 1986 tarihli Fenerbahçe kıyı düzenleme planı içinde yeşil alan olarak görünen bölgede yapılan eğlence merkezinin, 13 Haziran 1984 tarihi onaylı kıyı kenar çizgisi' sınırlarını aştığı bildirildi.

Kadıköylüler'in de yoğun tepkisini çeken usulsüz yapıyı sembolik olarak mühürleyen halk ve Mimarlar Odası yetkilileri, basına şu açıklamayı yaptılar:

"Kendi adımıza yetki kullanmakla görevlendirdiğimiz belediyemizin, çevre oluşumunda doğal ve kültürel değerlere, imar planları ve yasalarına bizler kadar saygılı olmasını bekliyor ve bölgemizde yeni Park Otel'ler istemiyoruz." ■

Çevre kurulu

■ *İst. Çevre Kurulu, (ÖLÇÜ)- İstanbul'daki mühendis ve mimar odaları ile sağlık meslek odalarının temsilcilerinden oluşan İstanbul Meslek Odaları Çevre Kurulu'nun Mart ayında yaptığı yeni dönemin ilk toplantısına, İstanbul Barosu ile İstanbul Serbest Mali Müşavir ve Muhasebeciler Odası katıldılar ve bundan böyle çevre çalışmalarını bu platformda da sürdüreceklerini belirttiler.*

Çevre Kurulu, daha aktif ve üretken olabilmek için, hazırlanmış olan bir yönetmelik taslağı ve çalışma programı üzerindeki çalışmalarını tamamladıktan sonra dışa yönelik etkinliklere başlayacak.

HKMO Ehliyet yönetmeliği hazırlanıyor

■ *HKMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası (HKMO) İstanbul Şubesi'nde halihazır harita alımı ile zeminde arazi ve arsa düzenleme uygulaması işlerini yükümlenecek müellif ve müellif kuruluşlarının ehliyet durumlarına ait esaslar hakkında yönetmeliğin, üyelerin istekleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesi konulu toplantılar devam ediyor.*

Aynı yönetmelikle ilgili olarak 31 Mart ve 10 Nisan günlerinde de iki toplantı yapılmıştı.

Ayrıca odada, bilgisayar kursu çalışmaları da yapılıyor. ■

Uluslararası kongre Mayıs'ta

■ *GMO İstanbul, (ÖLÇÜ)- Türk Loydu, 20-22 Mayıs 1992 günleri arasında, yurt içi ve yurt dışından pek çok kuruluş ve kişinin katılımıyla bir teknik kongre düzenliyor.*

The Marmara Oteli'nde yapılacak kongreye Türkiye'den dokuz, yurt dışından 14 tebliğ sunulacak. Teknik kongrenin Türk gemi inşaatı ve kara endüstrisinin tanıtımını hedeflediği bildirildi.

Kongre'nin deniz ve kara endüstrisinde, tarafsız klas kuruluşu olarak hizmet vermek üzere 1962 yılında, TMMOB Gemi Mühendisleri Odası'nın girişimi ve Türk Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nin desteğiyle kurulmuş Loyd'un uluslararası nitelikteki ilk teknik kongresi olduğu da belirtildi. ■

JMO İstanbul'da şubeleşiyor

JMO İst. Tems. (ÖLÇÜ)- Yaklaşık yarım asırdır geleneksel olarak sürdürülen "Türkiye Jeoloji Kurultayları"nın 45'incisi, 24-28 Şubat 1992 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi.

Yer bilimlerindeki gelişme ve özgün çalışmaların tartışıldığı kurultay sonunda, 29 Şubat 1992 günü yapılan genel kurulda İzmir ve İstanbul'da, çevre illeri de kapsayan ilk iki şubenin açılması oy birliği ile karara bağlandı.

TMMOB'nin çatısı altında İstanbul özelinde, İl Koordinasyon Kurulu içinde her türlü etkinlik ile meslek disiplinini ilgilendiren boşlukların JMO İstanbul Şubesi tarafından doldurulacağı da bildirildi ■

HKMO '92 Ormanı'nda

■ *HKMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Çevre ve Kültürel Değreleri Koruma Vakfı'nın (Çekül) organize ettiği Ağaç Dikme Kampanyası'na Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası (HKMO) İstanbul Şubesi de katıldı. Odanın plaketi, "92 Orman Panosu"na asıldı.* ■

Kız Kulesi turizme açılmalı mı?

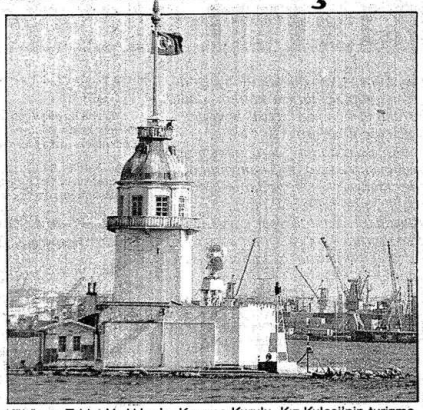
MO Bakırköy Şb. (ÖLÇÜ)- 1989 yılından bu yana zaman zaman kamuoyuna ulaşan Kız Kulesi'nin turizme açılması meselesi, son günlerde yine sıkça ön plana çıkmaya başladı.

Milattan Önce 400'lü yıllara dayanan tarihi ve o günden bugüne kadar geçen sürecin kültürel birikimini yansıtan bu yapı **"turizme"** açılmalı mı? Açılacaksa nasıl? Ancak önce yapının ifade ettiği miras çok iyi irdelemek gerekli. 1300 metrekare büyüklüğünde bir adacık üzerine Milattan Önce ahşap olarak yapılan Kule, ilk günlerinden bu yana çoğunlukla Boğaz'ı gözlemek, kontrol etmek için kullanıldı.

Uzun yıllar fener olan Kule, çeşitli tarihlerdeki onarımlardan sonra 1763 yılında taş kullanılarak yenilendi. Zaman zaman karantina olarak da kullanılan binaya çeşitli zamanlarda eklentiler yapıldı. Son zamanlarda siyanür deposu olarak kullanılan yapı bir yandan da yine Boğaz'ın izlenmesine yönelik askeri amaçla kullanıldı.

1990'lı yıllara gelindiğinde Üsküdar Belediye Başkanı Dr. Niyazi Yurtseven'in çabaları, Kule'nin askeri amaçlı kullanımından da vazgeçilmesi sonucu, mülkiyetinin Üsküdar Belediyesi'ne devri ile neticelendi. Bu arada Üsküdar Belediyesi ve çevrede buranın kullanımı ile ilgili çeşitli düşünceler gündeme gelmeye başladı.

Salacak sahilleriyle birlikte bir turizm-ticaret merkezi oluşturarak,

Kültür ve Tabiat Varlıkları'nı Koruma Kurulu, Kız Kulesi'nin turizme açılmasının uygun olduğunu belirtti. Ancak ilçe belediyesi, odalar ve üniversitelerden görüş istiyor.

Üsküdar'a rant getirmek; bu arada İstanbul'un tarihi kadar eski, onun simgelerinden biri olan Kızkulesi'ne de bir işlev vererek bu rantı daha hızlı elde etmek düşüncesi ağırlık kazandı.

17 Temmuz 1990 tarihinde İstanbul İki Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, 2458 sayılı kararıyla, **"Kız Kulesi'nin turizm amaçlı kullanıma açılmasının"** uygun olduğunu belirterek, **"Söz konusu yapının röleve ve verilecek fonksiyona ilişkin restorasyon projesinin"** istenmesi kararını aldı.

Bu çalışmalar yapılırken Belediye Başkanı, İstanbul Teknik, Mimar Sinan ve Yıldız Üniversiteleri Mimarlık Fakülteleri ile İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odası'ndan (MO) konu ile ilgili görüşlerini istedi. MO İstanbul Büyükkent Şubesi MO Anadolu I. Bölge Temsilciliği yürütücülüğünde bir komisyon kurdu.

Bu komisyon önce Yurtseven'i ziyaret etti; konu ile ilgili bilgi ve belgeleri gördükten sonra Kız Kulesi'ne giderek yapıyı inceledi. İzlenim ve belgeler üzerinde daha detaylı bir çalışma yapılacak.

Çalışma, bu evrensel anıt/kuleyi, ifade ettiği kültürel/tarihi birikime layık bir şekilde değerlendirmeye yönelik olmak durumunda önemli olan nokta, tüm insanlığın malı olan Kız Kulesi'ni **"Bir ticari meta olarak değil; ama tarihi ve kültürel mirasa verilen önemin bir anıtı"** olarak **"çocuklarımıza miras"** bırakabilmek.

Ayrıca bu konuda duyarlı olması gerekenler yalnızca ülkemiz insanları değil; tüm uluslararası örgütler ve **düşünen** insanlık. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası bir platformda "Kız Kulesi turizme açılıyor" başlığı tartışılmalı ve bu evrensel anıta sahip çıkılmalı ■

İstanbul da hava kirliliği ölüm sınırını aştı

Smogla morga

KMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- İstanbul'da yaşanan yoğun hava kirliliği tehlike sınırlarını aştı. Zaten var olan kirlilik meteorolojik koşulların olumsuz etkisiyle en tehlikeli olan **"smog"** şeklinde ortaya çıktı.

Çarpık ve denetimsiz kentleşme, kalitesiz kömür, yoğun trafik, hava kirliliğinin en önemli nedenlerinden.

Mevsimlere göre karbonmonoksit ve kükürtdioksit ağırlıklı kirliliklerle yılın 365 günü isli, tozlu, dumanlı hava ile yaşamaya çalışan İstanbul halkına karşı, insanlık suçu işleniyor.

Yıllardır **"Yel üfürür, su götürür"** felsefesiyle davranıldı, hiçbir kalıcı önlem alınmadı; kirlilik, sanki kaçınılmaz bir olgu, doğal felaketşeklinde sunuldu.

Kimya Mühendisleri Odası (KMO), kamuoyunu ve ilgilileri, çevre sorunlarını konusunda yıllardır aydınlatmaya, uyarmaya, önlem almaya, birlikte çözüm önerileri üretmeye çağırdı ve çalıştı. Bu konuda üzerimize düşen görevi tüm kararlılığımızla yerine getirmeye devam ediyoruz, edeceğiz.

Her yıl giderek artan yoğunlukta kendini hissettiren hava kirliliği, sansasyonel ve kısa vadeli tedbirlerle önlenemez. Kitlesel ölümlere neden olmamak için alınacak tedbirler uzun vadeli olmalı ve bilimsel bir temele oturmalı. Bu amaçla:

"Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği",

"Denetim Yönetmeliği"

"Zararlı Kimyasal Maddeler Yönetmeliği" en kısa zamanda çıkarılmalı.

"Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği" en etkin biçimde uygulanmalı.

Etkin bir denetim için var olan yetki kargaşasına son verilmeli.

Denetim yapacak kamu kurum ve kuruluşları eleman, araç ve gereç yönünden donatılmalı, desteklenmeli.

Kalitesiz kömürler iyileştirilerek, kendisine uygun kazanlarda yakılması sağlanmalı, kazancılara verilen eğitim gerçekçi ve bilimsel olmalı.

Toplu konut yapımları teşvik edilmeli, merkezi ısıtma yaygınlaştırılarak uygulanmalı, binalarda ısı yalıtımına önem vererek, yakıttan tasarruf sağlanmalı.

Görülen o ki, hava kirliliğini önleyeceği ileri sürülen doğalgaz bu yıl ve önümüzdeki yıllarda da verimli bir şekilde kullanıma sunulamayacak. Bu konuda var olan belirsizlik bir an önce giderilerek doğalgaz kent yaşamına sokulmalı.

Kırsal kesimden kente göç hızının düşürülmesi için bölgelerin ekonomik özelliklerine uygun sektörlerin geliştirilmesi özendirilmeli.

Yeşil alanlarımızın korunması ve çoğaltılması için bütün kurum, kuruluş ve vatandaşlarımızın üzerlerine düşen görevleri yapması sağlanmalı.

Trafikten kaynaklanan kirliliğin azaltılması doğrultusunda toplu taşımacılığa önem verilmeli, kurşunsuz benzin kullanımı yaygınlaştırılmalı.

Ayrıca, kalorifer kazanlarının ve sobaların günde iki defa yakılması, hem denetleme zorluğundan hem de bilimsel olara tartışmaya açık bir konu olduğundan, hava kirliliğini azaltıcı bir faktör olarak değerlendirilmemeli ■

Koyun leşleri hala tehdit ediyor

Şok kirlilik önlenebilir

Coşkun ERGEN *Ziraat Yük. Müh.*

Gemideki koyun leşleri, anaerobik değil, aerobik koşullarda stabilize edilebilir. Böylece koyunlar da kompoze süreçleri boyunca Boğaz sularının oksijenini daha az tüketecek; katı maddelerin (yün, tırnak, işkembe muhteviyatı) büyük bir kısmı tutulacak, gaz ve toksin üretimi en aza indirilebilecek. Üstelik aerobik bozunma, anaerobik bozunmaya göre daha kısa bir süre içerisinde tamamlanacak.

Bu amaç için gemi bedenine 8-10 noktadan yeterli çapta boru monte edilerek, gemi muhteviyatının pompalarla emilmesi gerekiyor. Emilerek yüzeye çıkartılan organik madde yüklü sular, halen ulaşımda kullanılmayan Rumelihisarı vapur iskelesi üzerine veya sahile yerleştirilecek 8-10 adet biyolojik paket arıtma ünitesinden arıtılarak Boğaz'a deşarj edilecek. Paket arıtma ünitelerinden çıkacak çamurlar, katı atık mevzuatı esasları çerçevesinde bertaraf edilecek.

Önümüzdeki aylarda deniz suyunun hızlı bir biçimde ısınmasıyla beraber, leşlerin ayrışması ve ani kirliliğin yaşanması bekleniyor. Bu ayrışma aşamasında gemi içeriğinin daha fazla geç kalınmadan emilmeye başlanması, hem arıtma veriminin artırılması, hem de şok kirliliğin önlenmesi bakımından önem taşıyor.

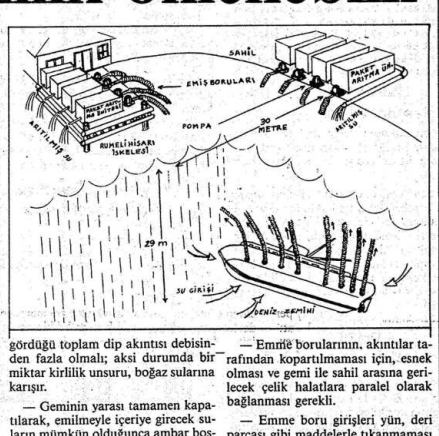
İstanbul Valiliği emrinde bulunan mevcut ödenek ve Çevre Bakanlığı'ndan istenecek ek ödeneklerin kullanılmasıyla, birkaç hafta içerisinde ticari firmalardan temin edilecek paket arıtma ünitelerinin, gemi ile irtibatlandırılması ve su arıtımına geçilmesi mümkün olabilir.

Kazaya neden olan Madonna Lily gemisinin mensup olduğu "P+T" Kulübü, faturaya dayalı tüm masrafları ödeyebileceğini Ulaştırma Bakanlığı'na bildirmiş olduğu için arıtım giderleri ve inşa masrafları bu kulübe yüklenebilir. Bu yola gidilmediği takdirde, Çevre Bakanlığı'nın 5 Mart 1992 tarihli yazısı doğrultusunda, **"Hazineye ait zararların Madonna Lily gemisi donatanlarından dava yoluyla takibi"** suretiyle de yapılan masrafların karşılanması mümkün.

Konunun teknik detayları üniversitelere ait olmak üzere, bu çalışmada gözönünde bulundurulması gereken bazı noktalar şöyle sıralanabilir:

— Robinion-18 gemisi sahilden 30 metre uzaklıkta, düşeye göre 55-60 derece kadar yana yatık durumda bulunduğu için geminin en üst kodlarını su kesimi çizgisi oluşturuyor. Emme deliklerinin su kesimi çizgisi boyunca açılması, gemi ambarlarında emilmeyi yavaşlatacak ölü noktaların oluşmasını önler.

— Toplam emme debisi, geminin

gördüğü toplam dip akıntısı debisinden fazla olmalı; aksi durumda bir miktar kirlilik unsuru, boğaz sularına karışır.

— Geminin yarası tamamen kapatılarak, emilmeyle içeriye girecek suların mümkün olduğunca ambar boşluklarından girmesi sağlanmalı. (Yaranın tamamen kapatılması, halen leşlerin su üzerine çıkmamasını sağlayan ağlara da gerek bırakmayacak bir çözüm.)

— Emme borularının, akıntılar tarafından kopartılmaması için, esnek olması ve gemi ile sahil arasına gerilecek çelik halatlara paralel olarak bağlanması gerekli.

— Emme boru girişleri yün, deri parçası gibi maddelerle tıkanmaması için, izgaralı bir biçimde inşa edilmeli ve izgaralar otomatik olarak temizlenebilir yapıda olmalı. Örneğin, izgara bölgesine basınçlı su püskürtmeli ■

İstanbul'da otopark tarifelerine tepkiler sürüyor

Otopark yönetmeliği değişmeli

Haber Merkezi (ÖLÇÜ)- İstanbul'da, yeni yapılaşmada bir yılı aşkın bir süredir yaşanan otopark kargaşası ve hızursuzluğu, geçtiğimiz günlerde bölgeler bazında açıklanmaya başlanan yeni otopark tarifeleri nedeniyle artarak sürüyor.

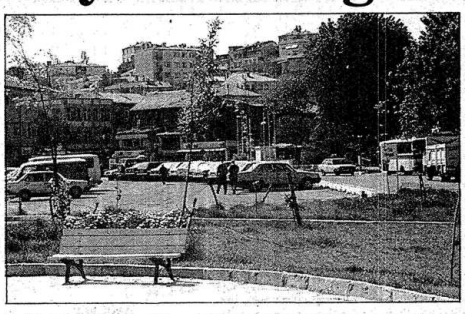
Anımsanacağı gibi, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 21 Aralık 1990, 9 Şubat 1991 ve son olarak da 20 Mart 1991 tarihlerinde ard arda Otopark Yönetmelikleri yayımladı. Bu yönetmelikler uygulamayı felce uğrattı, yerel yönetimlerle vatandaşları karşı karşıya getirdi.

En son yürürlüğe giren 20 Mart 1991 tarihli yönetmelikte yer alan pek çok hususta gerek meslek odaları, gerekse ilgili diğer kurum ve kuruluşlar tarafından eleştirilerek Bakanlığın uygulamada çıkacak sorunlara dikkati çekilmeye çalışıldı.

Önceden sosyal konut anlayışını destekleyen ve dairelerin büyüklüğüne bağlı olarak ifade edilen otopark zorunluluğunun bu yönetmelikte kaldırılması ve kaç metrekare olursa olsun iki daireye bir otopark koşulunun getirilmesi eleştiriliyor. Ayrıca imar affı yasalarının getirdiği mevcut binaların korunması zorunluluğu ve bunu amaçlayan imarislah planlarında parsellerin küçük oluşu, yapılaşmanın genelde bitişik oluşu yönetmelikte öngörülen ada, bölge ve genel otoparkların uygulanma olanaklarını yok ediyor.

İstanbul'un sorunları, tip yönetmeliklerle çözülemez.

Bu arada yönetmelikteki eksiklikleri Bakanlığa ileten ancak bir değişiklik sağlanamayınca uygulamayı başlatan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, yeni Otopark

Tarifelerini yönetmeliğe göre belirlemeye başladı. Belediye yaklaşık 16 milyon lira ile 40 milyon lira arasında değişen otopark tarifelerini Başkanlık onayı ile yürürlüğe sokuyor.

Sorunun en yakın şekilde yaşandığı ilçeler, Gaziosmanpaşa ve Bayrampaşa. Buralardaki yapılaşmadan ötürü otopark uygulaması neredeyse bütün imar faaliyetlerini durdurdu.

Bir süre önce serbest çalışan mimar, inşaat mühendisi ve inşaat sektöründe diğer çalışanlar, bir imza kampanyası başlattılar. Bu girişimi destekleyen meslektaşların imzalayıp Bakanlığa gönderebilecekleri metin yanda :

Yeni otopark tarifesiyle İstanbul'un otopark ihtiyacının bedeli, yalnızca yeni öngörülen yapı sahiplerine ödetilmek isteniyor.

Sayın Onur Kumbaracıbaşı Bayındırlık ve İskan Bakanı

30 Mart 1991 tarih, 20820 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Otopark Yönetmeliği durdurulmalıdır.

Otopark Yönetmeliği'nin, bu tarihten önceki üç ay içinde ard arda Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe sokulan ve iptal edilen değişik şekillerinin yaratığı karışıklık yetmezmiş gibi; son hali de ayrıca çözümsizlikler ve sorunlar yaratmaktadır.

Yeni yönetmelik, uygulama olanağı olmayan, belediyeyi vesayet altına alan, belediye ile yurttaşları karşı karşıya getiren, inşaat sektöründe yer alan bütün kesimlerin, bu arada meslektaşlarımızın da çalışmalarını yavaşlatan ve kaçak inşaatı teşvik eden hükümler içermektedir. Bu yönetmeliğe göre hazırlanacak otopark tarifeleri, yapı maliyetlerine önemli bir yük getirmektedir.

Özellikle büyük kentlerimiz, başta olmak üzere tüm kentlerde yasal yapılaşma durmuştur.

Bakanlığınızın, sorunun önemini gözönüne alarak uygulamayı ivedilikle durdurmasını, konuyla ilgili meslek kuruluşlarının da görüşleri alınarak ülke gerçeklerine uygun yeni yönetmelik hazırlanıncaya kadar, geçmiş yıllarda uygulanan eski yönetmeliğe göre işlem yapılmasını diliyoruz.

ADI, SOYADI: MESLEĞİ: İMZASI:

BÖLGE HER GEÇEN GÜN ZEHİRLENİYOR

Kazlıçeşme katliamına devam

MO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Bölgedeki deri fabrikaları havayı, toprağı ve suyu zehirlemeye devam ediyor.

Uzunca bir süre önce deri fabrikalarının Tuzla'ya taşınması kararı alınmasına rağmen verilen süre, defalarca uzatıldı. Geçmiş dönemlerde de bölge, **"Ataköy Turizm Merkezi"** kapsamına alındı ve trilyonluk rantlara yöneltildi. Tuzla Organize Deri Sanayii Bölgesi'ndeki yatırım bir türlü bitmiyor; özellikle arıtma tesisi yapımı hâla sürüyor.

Bu nedenle SHP İl Çevre Komisyonu, bir basın toplantısı organize etti. Çevre halkının da ilgi gösterdiği toplantıda şu görüşler dile getirildi:

"Deri fabrikalarının taşınması için Tuzla'daki inşaatlar ve arıtma tesisi acilen tamamlanmalı;

İstanbul'daki deri sektörü, Tuzla Organize Deri Sanayii Bölgesi'nde toplanmalı;

Kazlıçeşme'de çalışan işçilerin, iş ve sosyal güvenceleri sağlanmalı;

Bölge, turizm ve iş merkezi kapsamından derhal çıkartılarak, yöre halkının kullanımına açık, yeşil ağırlıklı bir amaca yönelik değerlendirilmeli;

Kazlıçeşme'nin boşaltılmasından sonraki planlama kararlarının alınabilmesi amacıyla, ilgili kurumların ve meslek örgütlerinin temsilcilerinden bir kurul oluşturulmalı."

Basın toplantısına, Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent ve İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi ile Gemi Mühendisleri Odası yetkilileri, Ayaspaşalılar Derneği ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Komisyonu ilgilileri ile Zeytinburnu Belediye Başkanı Hasan Yılmaz da katıldı.

1 Mayıs yasallaşmalı

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu'nun, 1 Mayıs 1992 öncesi yaptığı basın duyurusudur.

Bugünlerde varolan toplumsal sancılara bir yenisi ekleniyor: 1 Mayıs özgürce, barış içinde kutlanabilecek mi?

Tüm dünyada yasal olarak mitinglerin, şenliklerle insan emeğinin, insanın yaratıcı gücünün bayramı olarak kutlanan 1 Mayıs, ne yazık ki toplumsal belleğimizde derin acılar çağrıştırıyor.

10 yıllık bir suskunluktan sonra en yetkili ağızlardan demokrasi söylevleri dinlediğimiz bugünlerde, toplum olarak derin bir krizin eşiğindeyiz. Güneydoğu'da Kürt kökenli insanlar üzerindeki baskı, s eyahat etme özgürlüklerinin kısıtlanmasına dek varırken; hukuk devleti anlayışını yok eden, yargı organlarını gereksiz kurumlar haline getiren **"yargısız infaz"** olağan bir devlet yöntemi haline getirilmeye çalışılıyor.

Tüm dünyada dengeler altüst oldu, duvarlar yıkıldı ama toplumsal bilincimiz, korku duvarları ile kuşatılmak isteniyor. İşçilerin, çalışanların toplumsal yükü artırılırken örgütsüzleştirme politikaları ile toplumsal rolleri azaltmaya çalışılıyor. Çalışanların insanca yaşama mücadeleleri, demokratik talepleri 12 Eylül yasaları içine hapsedilmek isteniyor.

Tüm bunlara rağmen 1 Mayıs kutlanmalıdır. 1 Mayıs kutlamaları **"terör"** diye yaftalanmamalı, çalışanların can güvenliği korkusu olmaksızın alanlara çıkabilmesine izin verilmelidir. Bu, insan haklarının en çok devlet tarafından ihlal edildiği imajını silmek için bir fırsattır. 1 Mayıs örgütsüzleştirme, sendikasızlaştırma politikalarına karşın tüm toplumda örgütlenme çabalarının yükseltildiği bir sendikalaşmaya çağrı günü olarak tüm çalışan örgütlerinin sahip çıktığı bir emek şöleni olarak kutlanmalıdır.

1 Mayıs onurlu bir gelecek için çalışan insanların tüm ülkelerdeki eylemidir. 1 Mayıs böylesi bir gelecek için meydanlarda, fabrikalarda, tarlalarda, okulda, yaşamın her alanında insan olmanın en temel istemleri dile getirilerek özgürce ve yasal olarak kutlanabilmelidir.

1 Mayıs '92 devlet olarak, toplum olarak 12 Eylül'ün karanlığından çıkıp çıkamadığımızın ölçütü olacaktır. İktidarın demokratikleşme nitetinin içteniğinin ölçütü olacaktır.

1 Mayıs'ın başta işçiler olmak üzere toplumun tüm kesimleriyle birlikte daha güzel yarınların hedeflendiği bir emek şöleni olarak, barış içinde, özgürce ve yasal olarak kutlanması, çağdaşlaşma ve demokratikleşme yolunda önemli bir gösterge olacaktır. ■

1 Mayıs'ın bir emek şöleni olarak barış içinde, özgürce kutlanması, çağdaşlamanın önemli bir göstergesi.

Müzik dolu bir gece

Haber Merkezi, (ÖLÇÜ)- Mimarlar Odası (MO) İstanbul Büyükkent Şubesi'nin organize ettiği Müzik ve Kültür Gecesi yapıldı.

Maçka'daki İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi G Anfisi'nde, 13 Şubat 1992 tarihinde düzenlenen gecede, Ruhi Su Dostlar Korosu, Emin İgüs-Eylem Pelit, Vişhenka ve Gülsen Tuncer, eserler sundular ■

EMO, binalarda toprak hattı kontrolü yapıyor

■ *EMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- İstanbul'daki konutların yüzde 80'inde topraklama tesisatı yok.*

12 Eylül 1980'den sonra TMMOB'ye bağlı odaların mesleki denetim yetkisi elinden alındı ve on yıla yakın, projeler odalardan vize edilmeden, mesleki denetimden geçmeden uygulandı. Belediyeler ve TEK tarafından mühendislerin Teknik Uygulama Sorumluluğu da aranmadı.

Tüm bunların sonucunda çizilen projeler ve bu projelerin uygulanması denetimsiz kaldı. Çıkarılan fen adamları yasası ile de mühendislerin yetkileri büyük oranda ortadan kaldırıldı; neredeyse herkesin proje çizebilmesi ve imzalaması uygulaması başlatıldı. İstanbul'da kontrol yapıldığında gecekondudan, lüks konuta kadar çoğu binada topraklama tesisatının olmadığı görülecek.

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, yaptığı basın açıklamasıyla Oda'nın oluşturduğu bir kontrol birimi vasıtasıyla apartman yöneticilerinin isteği üzerine binaların topraklama tesisatının olup olmadığını; varsa yeterliliğinin kontrol edilerek rapor verilebileceğini bildirdi. ■

Demiryolu Memurları Sendikalandı

■ *İMO Kadıköy Tems. (ÖLÇÜ)- Demiryollarında memur statüsünde çalışan makinist, revizör, gardöfren, makasçı, manevracı, şişe memuru, tren şefi, kondaktör ve teknik elemanlardan oluşan kamu çalışanları, ekonomik-sosyal ve demokratik haklarını elde etmek için 13 Kasım 1991 günü İstanbul Valiliği'ne başvurarak sendikalarını kurdular.*

Raylı taşımacılık işkolunda faaliyet göstererek sendikanın adı, Tüm Raylı Taşımacılık İşkolu Çalışanları Sendikası; kısa adıyla Tüm Ray-Sen.

Sınıf ve kitle sendikacılığı esaslarını benimsediği belirtilen Tüm Ray-Sen, 10 bin üyesiyle, 10 şube ve birçok il temsilciliğinde faaliyetlerini sürdürüyor.

Haklarını mücadele ile alacaklarını söyleyen Genel Başkan Orhan Altuğ ve diğer sendika yöneticileri, sendikalarında tabanın söz ve karar sahibi olacağını da belirttiler. ■

TV dağıtım sistemlerinde EMO denetimi

■ *EMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi, İstanbul'da sağlıksız bir şekilde, bilgisizce yapılan TV dağıtım sistemlerinden şikayet eden insanların sorunlarına çözüm bulmak için somut adımlar atma kararı aldı.*

Bundan böyle EMO, tüketicinin sitesinde, apartmanında veya evinde yaptıracağı her tür TV sistemi için bir şartname verecek ve bu şartnameye göre yapılan işlerin uygunluğunu, ölçü aletleri de kullanarak kontrol edecek.

Oda'nın vereceği bu hizmetin hazırlıklarının sürdüğü, uygulamaların Temmuz ayında başlatılmasına çalışıldığı bildirildi.

KMO, 38'nci kuruluş yıldönümünü kutladı

■ *KMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Kimya Mühendisleri Odası'nın (KMO) 38'nci kuruluş yılı, 18 Ocak 1992 günü Sepetçiler Kasrı'ndaki Uluslararası Basın Merkezi'nde düzenlenen bir kokteyl ile kutlandı.*

Tüzük Resmi Gazete'de yayınlandı

■ *ZMO Mar. Böl. Şb. (ÖLÇÜ)- 7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisleri Kanunu'nun öngördüğü "Yetki Tüzüğü", 24 Ocak 1992 günü, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.*

Memurlar sendikalı oluyor

Sıra Mühendislerde

● *TMMOB, özel sektörde çalışan üyelerinin sendikalaşma oranını belirlemeli. Bu oranın iddia edildiği gibi düşük çıkması halinde, nedenlerini araştırmalı.*

KMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Ülkemizde memurların sendika hakkını engelleyen herhangi bir yasal ve anayasal düzenlemenin olmadığının çeşitli toplantılarda ve sempozyumlarda dile getirilmesiyle - yeniden ve gecikmeli olarak - başlayan bir süreç; **"memur sendikaları'nın** birbiri ardına kurulmasıyla yeni bir aşamaya ulaştı.

Bu süreç dört beş yıldır çeşitli tartışma aşamalarında ve platformlarında yer alan TMMOB ve bağlı odaları, mühendis ve mimarların sendikalaşması sorununda yeni görev ve sorumluluklarla yüzyüze getirdi.

Ne varki; TMMOB ve odaların bu görev ve sorumluluklara hazır olduğunu söyleyebilmek mümkün değil.

Bunun nedenlerini içinde bulunulan üyeler ve örgütsel yapı kaynaklı **"örgütlülük içinde örgütsüzlük"** olarak nitelenebilecek nesnellikte ve bu nesnelliği aşmaya gelemeyen yönetim anlayışından kaynaklanan öznellikte aramak gerekiyor.

"TMMOB ve bağlı odaların, üyeleri olan mühendis ve mimarların sendikalaşması mücadelesindeki rolü ne olmalıdır?" sorusunun yanıtını bulabilmek için sendika ve meslek örgütü kavramlarını, bu kavramlarla birlikte işçi-memur ayrımını, bu ayrımın ne anlama geldiğini -tekrar niteliğinde de olsa- irdelemek durumundayız.

TMMOB, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü. Ülke sınırları içinde mesleğini yasal olarak uygulamaya yetkili mühendis ve mimarlar üye olmak zorunda iken, 12 Eylülcülerce yapılan bir değişiklikle kamuda çalışan mühendis ve mimarların üyelikleri isteğe bağlı hale getirildi. Meslek örgütü olma niteliğinin bir sonucu olarak da TMMOB, bünyesinde toplumsal işbölümünün gelişimiyle 19 ayrı meslek odasını barındıran 200 bine yakın üyeli bir üst örgüt durumuna ulaştı.

Özetle TMMOB ve bağlı odaları, mesleği mühendis veya mimar olan insanları kucaklayan **meslek örgütleridir.**

Sendikalar ise, üyelerinin çalışma ve yaşam koşullarını geliştirmek amacıyla kurulmuş sınıf temeline dayalı örgütlerdir, işçi sınıfının örgütleridir.

İki örgütlülüğü birbirinden ayıran temel özellik temsil ettikleri kitlenin yani üyelerinin niteliğidir. Birinin niteliğini belirleyen, üyelerinin işgüçlerini bir ücret karşılığı satmak durumunda olmaları iken; diğeri mühendis veya mimar diploması olan herkesin - kamu çalışanları isteğe bağlı olmak üzere - üye olmak zorunluluklarıyla nitelenir.

Sendikaya üye olmak için temel koşul mesleği ne olursa olsun - ister mühendis, ister tornacı - işgücünü ücret karşılığında bir işverene satıyor olmak, yani işçi olmaktır.

TMMOB ve bağlı odaları'nın üye olmak için ise sınıfı ne olursa olsun -ister işçi, ister patron- mühendis veya mimar diplomasına sahip olmak gerekli.

O halde sorun, TMMOB ve bağlı odalara üye mühendis ve mimarların hangilerinin işçi olduğu, ve bunların oranları.

Yaşamlarını, işgüçlerini aldıkları ücret hangi düzeyde olursa olsun bir işverene (ister kamu, ister özel sektör) satan mühendis veya mimar bir işçidir, işçi sınıfının bir elemanıdır.

TMMOB ve bağlı odalar, üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu bu durumda iseler onların ekonomik-demokratik taleplerinin somut aracı olan sendikalaşma olgusunun aktif bir bileşeni olarak sürece müdahale etmek durumundadır. TMMOB ve odalara düşen görev, üyelerinin çok büyük bir çoğunluğunun işçi sınıfı olduğu gerçeğini ve bu gerçekten hareketle onların ekonomik-demokratik taleplerinin sendikalaşma mücadelesinden geçtiğini kavramak ve kavratmak için çaba göstermektir.

TMMOB ve bağlı odalar, böylesi bir mücadeleye atılmakla üyelerinin örgütü olma işlevinin gereklerini de yerine getirmiş olacak.

TMMOB ve bağlı odaları, üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu - yasal mevzuata göre hangi statüde çalışıyor olurlarsa olsunlar - işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası olduğundan, sendikalaşmanın biçiminde de müdahale edebilmeli, üyelerine yol gösterebilmeli, siyasal iktidarlarca bizlere dayatılan **"işçi, memur, sözleşmeli personel"** gibi yapay ayrımları ve bu ayrımlara mesnet oluşturan engelleri işçi sınıfıyla, işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadele örgütleri olan sendikalarla omuz omuza aşmayı başa almalıdır.

Bu temelde TMMOB ve bağlı odalar öncelikle özel sektörde (yani 1475 sayılı yasa kapsamında olan ve bu nedenle de o işkolunda; dolayısıyla da o işyerinde yetkili bulunan sendikaya üye olabilme hakkı bulunan) çalışan üyelerinin genel üye sayısı içindeki dağılımını belirlemeli. Yüzde 30-35 oranında olduğu söylenen bu kesimin sendikalaşma oranını belirlemeli, bu oranın düşüklüğünün nedenlerini araştırmalı. Türk-İş, Hak-İş, DİSK üyesi sendikalarla ve bağımsız sendikalarla ilişkiye geçmeli, üyelerinin sendikalaşabilmesi için onların ücret ve örgütlenme politikalarında değişiklikler önerebilmeli. Bu temelde, iş değerlendirmesi gibi uygulamaları önerebilmeli.

Özel sektörde olduğu gibi kamu sektöründe de, 1475 sayılı iş yasası kapsamında çalışıp da, o işyerinde yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında bırakılmış olan üyeleri için de aynı çalışmayı yürütebilmeli. Bu çalışmalarda İşyeri Temsilcilikleri temel araç olarak görülmeli, yönetmelik bu çerçevede ele alınmalı.

Var olan sendikalaşma hakkının (özel sektörde ve 1975 sayılı yasa kapsamında yer alan kamu işyerlerinde çalışan üyeler için) kullanılamamasının önündeki engeller irdelenmeden, çözüm yolları üzerinde aktif bir politika üretilemeden, 675 sayılı yasa kapsamında çalışanların sendikalaşması için çaba göstermek yetersiz olacak, "işçi-memur" ayrımı temelinde bir örgütlenmeye zemin hazırlaması gibi bir yanlışa düşülmesinin ötesinde bir potansiyel heba edilmiş olabilecek.

"Üyelerimiz ne düşünüyor? Üyelerimiz sendika istiyor mu? İstemiyor mu?" gibi bir yaklaşım, sorunları aşma yönünde işlevsizlik getirecek. Üyelere yaklaşımda somut örneklerle, onların işçi sınıfıyla birlikte mücadelesinin hak alabilmek için güç gerektiği noktasından çıkacak olabileceğini anlatabilmek, bu temelde harekete geçirebilmenin yollarını yaratmak gerekli.

İşyeri temsilcilikleri bu temelde önemli işlevler üstlenecek, sendikalarla sendika işyeri temsilcileriyle ortak toplantılarla, mühendislerin işçi olduklarını bilinci geliştirilmeli.

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, kimya ve gıda mühendislerinin sendikalaşması sorununu bu temelde irdeleyecek bir örgütlenme çalışmasına başa almalı; oda üyelerinin hangi statüde çalıştıklarının tespiti için bir Sendikalaşmalar Kurulu oluşturmasını ve tartışılarak geliştirilen önerilerle somut hedefler sunabilmeli ■

İNCELEME - ARAŞTIRMA/1

Teknik eleman sendikalarının dünü bugünü

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası İstanbul Temsilciliği Sendikalaşma Tarihi Çalışma Grubu

1968-1980 dönemi, mühendis-mimarların, tüm çalışanların grevli toplu sözleşmeli örgütlenme hakkı için verdiği mücadelede, son derece etkin olduğu yıllardı. Oysa bugün sesini yükseltmeye başlayan çalışanlar kesimini neredeyse en geriden izlediklerini söylemek, yanlış bir saptama olmayacaktır. Bunun nedenleri kuşkusuz çok çeşitlidir. Ve bir bu nedenleri sağlıklı analiz etmenin ilk adımının, adeta unutturulmaya çalışılan geçmişimizi irdelemek olduğunu düşünüyoruz. **Nerede olduğumuzun, nereye gidebileceğimizin ipuçları, buraya nereden ve nasıl geldiğimizde saklıdır.**

Bu yazıda 80'li yıllarda yeniden TMMOB gündemine giren, yeni hükümetin programında da yer alması itibarıyla bir hayli güncelleşeceğe benzeyen sendikalaşma sorunu ekseninde, teknik eleman hareketinin tarihini irdelemeye çalışacağız.

1954'ten 68'lere

Bilindiği gibi Türk Yüksek Mühendisler Birliği ve Türk Yüksek Mimarlar Birliği'nin çabalarıyla önce 1927'de, sonra 1938'de çıkarılan iki yasa ile kimlerin mühendis-mimar sıfatıyla mesleği icra edebileceği düzenlenmek istenir. Sayıları parmakla gösterilecek kadar az olan mühendis ve mimarlar, toplumun seçkin kesimlerinin bir parçasıdır. 1954'te çıkan TMMOB Kanunu ile meslek, kurumlaşmış ifadesine kavuşur. Böylece yaklaşık beşbin üyesiyle TMMOB çalışmalarına başlar.

Bu dönem TMMOB içinde, hükümet ve devlet bürokrasisi katında oldukça sıcak ilişkileri olan bir seçkinler yönetimi mevcuttur. Zaten kurumun etkililiği bu ilişkiler aracılığıyla oluşturulmaya çalışılmaktadır.

1950'li yıllar ülkede kapitalistleşme sürecinin hızlandığı, buna bağlı olarak yol, baraj, köprü gibi alt yapı yatırımlarının geliştiği, teknik eleman ihtiyacının arttığı yıllardır. Meslekten olmanın başlı başına bir toplumsal prestij konusu olduğu bu yıllarda, özellikle Bayındırlık Bakanlığı'ndan başlayarak istihdam edilen mühendis ve mimarlar, **Yevmiyeli Teknik Personel** statüsü ile işgüçlerini oldukça avantajlı koşullarda pazarlama olanağına sahiptir.

TMMOB'de Başka Rüzgarlar, Muhalif Bir Teknik Eleman Hareketinin Doğuşu

60'lı yıllarda teknik elemanlar içinde artık başka rüzgârlar esmeye başlar. Mühendislik ve mimarlık eğitimine artan taleple açılan çok sayıda yüksek okul, mesleği az bulunur ve seçkin olmaktan çıkarıp, sıradanlaştırır. Rakamlarla konuşacak, olursak 1960'ta sayıları 15 bin 500'e varan mühendis ve mimarlar, 1965'te 17 bin 700'ü, 1970'te ise 31 bin 400'ü bulur (Mühendisler ve İdeoloji, Nilüfer Göle). Bu durumun ekonomik dile tercümesi, doğal olarak maddi avantajların artık yitirilir olmasıdır. Mesleğin toplumsal itibarının örselenmesi de, bu süreçle eşlenir. Bu dönemde piyasaya talebin üzerinde mühendis ve mimar arzı, istihdam sorununun yanı sıra kamu kuruluşlarında ihtiyacın ötesinde, kadroların şişirilmesini de beraberinde getirir. Tüm mühendis ve mimarların yüzde 72'si kamu kesiminde çalışmaktadır.

Toplumda "masa başı mühendisliği" diye olumsuzlanarak anılan bu durumun yanı sıra mühendislik eğitiminin, üretimdeki sinai-teknik süreçlerle bağdaşmaması mesleki ve sosyal bir doyum sağlamayı güçleştirir. Bu husus mühendislerin ve mimarların devletin toplumsal-sinai süreçlerdeki uygulamalarına yönelik eleştirel yaklaşımlarının ana halkalarından birini oluştururken; devletin politikalarından kopuşunu, muhalif bir potansiyel olarak belirişini vurgular.

Faktörlere 1968'in bütün yüksek okulları saran öğrenci hareketinin, mühendis-mimar hareketine sunduğu tabanı ve kadroları eklediğimizde tablo tamamlanır. Seçkin bir konumdan, hızla toplumun kaybedenleri arasına yerleşen mühendis-mimar kitlesi bu duruma denk düşen yaklaşımları kendi örgütlerine yansıtmakta yeni örgütlenmeler yaratmakta gecikmez.

Dipten gelen dalga, seçkinci yönetimlerin TMMOB'yi saran kabuğunu parçalamaya başlar. 1969'tan itibaren tek tek oda yönetimlerine ilerici demokrat kadrolar gelir. 1973'te, ihtisas odalarının basksıyla, uzun süredir toplanmayan Birlik Genel Kurulu'nun yapılmasıyla seçkinci yönetim, yerini tamamen ilerici demokrat kadrolara bırakır.

Ve Tek-Sen

Devlet, kamuda çalışan teknik elemanları yevmiyeli personelden çıkararak yeni bir yasal statüye, devlet personel kanunun ile çerçeveyi çizilecek bir statüye yerleştirme hazırlıkları yaparken; 12 Şubat 1970'de **Teknik Personel Sendikası (Tek-Sen)** kurulur. Teknik elemanların pazarlık güçlerini kaybetmeleri, işsizlik sorunu ile karşı karşıya kalmaları; meslekçi düşüncenin sınırlarının artık aşılıp, kendini tüm çalışanların parçası olarak görme eğiliminin ağırlık kazanmasına neden olmuştur. Yitirilenlerin kazanılması ve kazanımların geliştirilmesi, artık bir sendika çatısı altında birleşmede aranmaktadır. Grev ve toplu sözleşme hakkı bulunmayan Tek-Sen'in kuruluşu, biraz da yasal boşluklardan yararlanarak fiili durum yaratmaya tekabül eder.

TMMOB ve odalar, mühendis ve mimarların haklarına sahip çıkmada, **"Örgütlülük içinde örgütsüzlük"** niteliği gösteriyor.

Aynı dönemde teknik elemanların yoğun olduğu işletmelerde de, yerel düzeyde sendikalar kurulduğu görülür. Örneğin Karabük Ağır Sanayi Teknik Elemanlar Sendikası.

12 Mart'tan sonra kapatıldığında üye sayısı beş bini bulan Tek-Sen, kısa tarihi içinde, teknik elemanların memur statüsüne alınmasına karşın yoğun bir mücadele verdi. Geniş kesimlerde tepki uyandıran 657 sayılı Devlet Personel Yasası tasarısına karşı odalar, Tek-Sen ve bazı sendikaların katıldığı bir miting düzenlendi. Tasarı Meclis Bütçe Alt Komisyonunda görüşülürken 29 Mayıs 1970'de, düzenleyicilerini büyük ölçüde Tek-Sen'in yaptığı Genel Forum, binlerce kişi tarafından izlendi. 2 Haziran 1970'te forumda alınan karar uyarınca, katılımın yüzde 100'e ulaştığı iki günlük boykot yapıldı. Bu eylemi, yine Haziran ayı içinde düzenlenen iki ayrı forum ve 44 günlük boykot izledi. Ancak yasa tasarısı yine de Meclis'te onaylanarak yürürlüğe girdi.

Bu Kez Bir Dernek: TÜTED

12 Mart döneminde bütün muhalif odaklar gibi Tek-Sen de kapatılırken kamu teknik elemanlarının da artık dahil olduğu memur kesiminin, sendika kurma hakkı kaldırılır. Sendikaları kapatılan teknik elemanlar 1971 Eylül'ünde TÜTED (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) bünyesinde, bu kez bir dernek çerçevesi içinde mücadeleye devam ederler.

TÜTED, yayını "TÜTED'ten Haberler"in sayısını incelendiğinde görüleceği gibi, grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı konusundaki tartışmaların ve çabaların son derece yoğun yaşandığı bir odaktır.

Derneğin çabalarıyla 1974'te 29 teknik eleman örgütünün katıldığı Birinci, Teknik Elemanlar Kurultayı, 1975'te 33 örgütün katıldığı ikinci kurultay, 1976'da ise 35 örgütün katılımıyla üçüncü kurultay düzenlenir.

Birinci kurultayın yaklaşımında anti-emperyalist bağımsızlıkçı bir devletçilikle, sosyalist bir devletçiliğin etkilerini, içiçe geçmiş bir şekilde bulabilirsiz. Bu çerçevede teknik elemanlar kendilerini, asli görevi hep halkâ hizmet etmek olan, ülke kalkınmasında en büyük görevî omuzlayacak ayrı bir toplumsal kategori olarak tanımlar. Bu düşünceleri, seçkinci yaklaşımın bir başka noktada biçim değiştirerek sürmesi olarak da değerlendirebilirsiz.

Sendikalaşma talebi kurultayda esas olarak bu toplumsal grubun kendi öz durumundan yola çıkarak değil, daha çok ülkenin ve halkın çıkarlarını etkin olarak savunma ekseninde ifade edilir. İkinci ve üçüncü kurultaylarda bu yaklaşımın bir hayli değiştiğini görürüz. Yaklaşımlar, esas olarak teknik elemanların emek-sermaye çelişkisi içindeki konumlarını analiz etmeye yöneliktir. Varılan ortak çözümleme, teknik elemanların tüm çalışanların bir kesimini oluşturduğu ve giderek işçi sınıfına yakınlaştığıdır. Emek cephesi suni ayrımlarla bölünmemelidir. Teknik elemanların örgütleneceği yer işçi sendikalarıdır. Böylece önceki dönemin meslek sendikacılığı anlayışına da, bir nokta konulmuş olur.

1976 yılının baharından yazına doğru yayılan bir zaman dilimi içinde küçüklü büyüklü bir dizi grev ve direniş olur. **Sisag, Altıok, Tübitak, Eralko, Gemaş** gibi, çok sayıda teknik elemanın çalıştığı işyerlerinde sendikalaşma ve grev hareketleri yaşanır.

1977 yılının bir başka gelişmesi, bütün diğer muhalif kesimler gibi filizlenmekte olan bu hareketliliğin de gündeminin değişmesine neden olur. Yurt çapında son derece yoğunlaşan faşist teror, anti-faşist mücadeleyi bütün toplumsal örgütlere gündemin baş maddesi olarak dayatır. Bu gündemi aşıcı geniş çaplı politikalarının üretilememesinin yanı sıra, yığın hareketinin sola yönelimi olgusu tüm kitle örgütlerinde olduğu gibi teknik eleman örgütlerinde de yönetimleri ele geçirip, sadece kendi eğilimini taşıyan bir teknik eleman örgütü yaratma çabasına dönüşünce, **yalnızlaşma süreci** başları. 1980 başında TÜTED'in kapatılmasından sonra gelen 12 Eylül, yalnızlaşma sürecinin tamamlandığı tarih tarihtir.

KMO, İstanbul'la Yetkilileri Uyardı

Doğal gaz projesinde belirsizlik sürüyor

KMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- Kimya Mühendisleri Odası'nın (KMO) 38'nci yılı nedeniyle bir konuşma yapan oda eski başkanı Mehmet Saysel, kamuoyunu ve ilgilileri şu noktalarda uyardı:

• İstanbul kenti, her an patlamaya hazır bir bombanın üzerinde.

• Denetimden uzak, yerleşim bölgeleriyle iç içe geçmiş üretim tesisleri, parlayıcı ve patlayıcı kimyasal madde depoları, kaçak tüpler ve tüpgaz ve tüpgaz bayileri, teknik ömürlerini doldurmuş kalorifer kazanları, İstanbul halkı ve tarihi-kültürel birikimleri için büyük bir tehlike arzediyor.

• İstanbul kenti dünyanın, hava kirliliği açısından en tehlikeli kentleri arasına girdi.

Çevre kirliliği sadece Haliç'te değil; Marmara Denizi'nde, Boğazlar'da, tüm kentte yaşanıyor. Doğal gaz projesi, İstanbul hava kirliliğinin önlenmesi açısından büyük ümitlerle başlatılmış olmakla birlikte, projede önemli gecikmeler meydana geldi. Doğal gazın İstanbul'a geldiği müjdesi göstermelik. Doğal gaz ve tesisat dönüşüm projelerinde belirsizlik sürüyor.

• İstanbul'da çeşitli nedenlerle ortaya çıkan yangınlar, alınan önlemlerin ne derece komik ve güvensiz olduğunu da ortaya çıkarıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan yangın yönetmeliği de henüz uygulanmaya başlamadı.

İstanbul İtfaiye Müdürlüğü ile doğal gaz projesinden sorumlu kuruluşların, sıkı bir işbirliğine giderek muhtemel doğal gaz kaçaklarına ve yangınlarına karşı gerekli özel güvenlik önlemlerini almaları gerekli ■

Tarımın sorunları göçü artırıyor

■ *ZMO İstanbul, (ÖLÇÜ)- Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) Marmara Şube Başkanlığı'nca 10 Ocak 1992 günü düzenlenen "Tarımsal Eğitimin 146'ncı Yıldönümü" konulu panel, Kadıköy Kültür ve Sanat Merkezi'nde yapıldı.*

Panelde, üniversite öğretim üyelerince ve konularında kamu yönetiminde uzun süreler görev yapmış uzman mühendislerce, tarımsal eğitim ve örgütlenme konularında altı tebliğ verildi. ■

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Der ki:

"Herkes haklarının, sorumluluklarının ya da kendisine yöneltilen cezayı gerektirir herhangi bir suçlamanın açıklığa kavuşturulmasında; davasının, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde, hakkaniyetle ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

Yaşam, özgürlük ve kişisel güvenlik, her insanın hakkıdır."

Şimdi soruyoruz:

İstanbul'da yapılan operasyonlarda öldürülen 11 insan, eğer istenseydi sağ yakalanamaz mıydı?

Önce as, sonra yargıla: Amerikan kovboy yasası ya da Brezilya ölüm mangaları hukuksuzluğu, ülkemizin hukuk düzeni mi oldu?

Bir yandan demokrasi vaatleri yayılmakta, diğer yandan adına Terörle Mücadele Yasası denen gayri hukuki düzenleme ile insanların yaşama ve yargılanma hakları yok edilmektedir.

Şimdi, tüm insanlara sesleniyoruz:

Sıra "kendine" gelmeden tepki göster, yurttaşlık haklarını kullanma doğrultusunda davranış göster.

Yurttaşları haklarına sahip çıkmaya Yetkilileri imzalanan uluslararası anlaşmalara uymaya çağırıyoruz.

TMMOB İSTANBUL İL KOORDİNASYON KURULU
TMMOB ELEKTRİK MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ
TMMOB İNŞAAT MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ
TMMOB KİMYA MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ
TMMOB MAKİNA MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ
TMMOB MİMARLAR ODASI İST. BÜYÜKKENT ŞB.
TMMOB ZİRAAT MÜH. ODASI İST. ŞUBESİ
TMMOB FİZİK MÜH. ODASI İST. TEMSİLCİLİĞİ
TMMOB JEOLOJİ MÜH. ODASI İST. TEMSİLCİLİĞİ
TMMOB MADEN MÜH. ODASI İST. TEMSİLCİLİĞİ
TMMOB METALURJİ MÜH. ODASI İST. TEMS.

BAŞYAZI

(Başlarafı 1. Sayfada)

Ölmadı. Olmadığı gibi, pek çok "kokteyllı toplantılara" rağmen, kentler meslek odalarının yoğun eleştirilerine neden olan yeni yeni planlarla ve yatırım projeleriyle karşılaştılar. Uzman kuruluşların ve bilim çevrelerinin karşı çıkışları, salt özverili çabalarla hazırlanan raporlarda ve gazete sayfalarında kaldı...

26 Mart 1989'dan sonra belediyelerden beklenen bir başka "yeni" yönetim anlayışı ise önceki dönemde başlatılan spekülatif yatırımların durdurulması ve yine önceki dönemde yürürlüğe sokulan toplum yararına aykırı ve bilimi yadsıyan "mevzuatın" rafa kaldırılmasıydı.

Geçen üç yılda, bu "beklenen" de olmadı ve "olacağı yönünde" hâla bir umut ışığı da pek görünemiyor.

Örneğin, "gecekondulaşmayı önlemek" adına kentlerimizdeki yasa dışı yapılaşmayı "meşrulaştırmak" amacı taşıyan; bunun yanısıra kentlerin gelişme alanlarındaki arazilerin spekülatif hedeflerle "işgalini" yasa önünde aklayan İslah İmar Planları, özellikle 26 Mart 1989'dan sonra "patlama" derecesinde uygulanmaya başlanmış ve giderek dönemin başlıca "imar politikası" haline gelmiştir.

Benzer şekilde, kentin alt yapı olanaklarını ve fiziksel-kültürel dengelerini hiç düşünmeden, salt "aşırı rant" uğruna yapımına izin verilen gökdelenler, bir-iki sivri örnek dışında, 26 Mart 1989 sonrasında da "özgürce" yükselebilmişlerdir.

Ve tüm bu "26 Mart öncesinin mirası" olarak yakınılan uygulamalar, 24 Ocak 1980 kararlarının "selameti" için devreye giren 12 Eylül yasalarıyla, ve onları "tıbbitirici" bir aşamaya ulaştıran "83 ruhunun" mevzuatıyla sürdürülmüştür..

Erzincan depremi, yıllardır süregelen bir ayrımazlığın neden olduğu "felaketlere" yol açabileceğini, yaşanabilecek en acı deneyle bir kez daha kanıtladı.

Bu aymazlık, planlama aşamasından yapılaşmaya dek, kentleşmede bilimin ve uzmanlığın sürekli dışlanması; yerel yönetimlerin "mesleki denetime" olan duyarsızlıklarıdır.

Kentlerimiz bugün, yıllardan beri "sakıncalı örgütler" sayılan meslek odalarının, kentin imarıyla ilgili sorumluluklardan "uzak tutulmalarının" yarattığı sancıları yaşıyor. Kentleşme süreci ve yerel yönetim politikaları, jeofizikten mimarlığa, harita mühendisliğinden inşaat bilimine dek, hemen tüm tek...ik birikimden "soyutlanmış" bir şekilde, salt politik beklentilerle ve dar ekonomik hedeflerle yönlendiriliyor, biçimlendiriliyor.

Koalisyon hükümetinin "Demokrasi paketi" bir an önce açılmazsa ve bu paketin içinden, öncelikle yerel yönetimleri demokrasiye ve katılımcılığa "alıştıracak" güçlü bir reform programı çıkamazsa, iki yıl sonra kentlerde belki bazı "yeni görüntüler" olabilecek; ama bilim ve demokrasi için, yeni belki bir beş yıl daha salt "umutlarla" yetinilecek...

Ne Türkiye'nin ne de İstanbul'un, buna artık "tahammülü" kalabilecek midir?

Yüzyıllardır sallanıyoruz ama yeterli önlem almadığımız için her deprem bir felaket getiriyor

Erzincan 53 yıl sonra yine yıkıldı

İMO İst. Şb. (ÖLÇÜ)- 13 Mart 1992 Cuma akşamı radyo ve televizyonlardan duyulan **"Erzincan'da 6.2 şiddetinde bir deprem oldu"** haberleri, tüm ülkede üzüntü ve kaygıya yol açtı. Kentte elektriklerin kesilmesi nedeniyle uzun süre dış dünyayla bağlantı kurulamaması, endişenin boyutunu yükseltti.

Özellikle İstanbul'dan, Ankara ve diğer büyük kentlerden, yakınları Erzincan'da bulunan çok sayıda yurttaş, bulabildikleri her çeşit araçla, Erzincan'a ulaşmaya çalıştılar.

Acil yardım çalışmaları yoğunlaştırıldı ve felaketin boyutu yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı. **"Ölü ve yaralı sayısı, resmî açıklamalarda belirtilenin üstünde"** deniyor bölgede.

Hasarla ilgili tespitleri bizzat yapan Afet İşleri Genel Müdürü Oktay Ergünay'ın 7 Nisan 1992 tarihli Dünya Gazetesi'nde yayınlanan açıklamasına göre durum şöyle:

"Üç bin 500 civarında yapı kullanılamayacak, dört bin civarında yapı orta hasarlı, beş bin civarındaki yapı da hafif hasarlı durumda. Yıkılan evlerin yerine yenilerinin yapım bedeli 1,6 trilyon mertebesinde.

Son durumda ölü sayısı 496, hastanede tedavi görenlerin sayısı 687.

Kızılay stokları sıfırladı. Türkiye'nin başka bir yerinde deprem olsa, gönderilecek battaniye kalmadı."

İnşaat Mühendisleri Odası (İMO), İstanbul ve Ankara'dan Oda yöneticileri ile akademisyenlerin oluşturduğu bir heyetle Erzincan'a giderek yerinde incelemeler ve görsel saptamalar yaptı.

Afetin ortaya çıkmasıyla yoğunlaşan ilgi nedeniyle, halka iletilen doğru-yanlış pek çok habere karşın, bu incelemeler sonucu yapılan ciddî ve sorumlu değerlendirmeler, kamuoyuna açıklandı.

Ayrıca 9 Nisan 1992 günü İstanbul İl Genel Meclisi Salonu'nda merkezî ve yerel yönetim temsilcileri ile basın mensuplarına, **"Erzincan Depremi ve İstanbul"** isimli bir brifing sunuldu.

Brifingte Erzincan depremiyle birlikte İstanbul'da ve deprem riski yüksek diğer kentlerde önlem alınması için konunun devamlı gündemde tutulmasının kaçınılmaz olduğu dile getirildi.

ERZİNCAN DEPREMİ VE İSTANBUL BRİFİNGİ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediye başkanları ve yetkilileriyle, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı birimlerinin bölge müdürleri, inşaat sektöründe yer alan özel kuruluşlar, yapı kooperatifleri birlikleri ve meslek odaları temsilcilerine sunulan brifing, İstanbul Vali Yardımcısı Ümit Esmer'in sunuş konuşmasında, odanın yaptığı bu çalışmaya teşekkür etmesiyle başladı.

İMO İstanbul Şube Başkanı Prof. Dr. **Atilla Ansal,** açılış konuşmasının ardından **"Erzincan izlenimleri"**ni dia gösterisi eşliğinde sundu.

İMO İstanbul Şubesi uzmanları Prof. Dr. **Muzaffer İpek, "Taşıyıcı Sistem Tasarımı"**, Prof. Dr. **İlhan Eren "Betonarme Yapılar"** başlıkları altında, Erzincan depreminden yola çıkarak görüşlerini aktardılar.

Brifingte sunulan değerlendirmeler ışığında yapılan derleme şöyle:

Erzincan depreminin manyitüdü Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi tarafından Ms=6.8 olarak verildi. Bunun yanı sıra Erzincan'da şehir merkezindeki Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi'nin kuvvetli yer hareketi sismografından deprem sırasında alınan kayıtlar, en büyük ivme değerinin, Doğu-Batı doğrultusunda ve 498 gal mertebesinde olduğunu gösterdi. Bu, ülkede bugüne kadar kaydedilebilmiş en büyük yer ivmesi.

Erzincan depreminin Doğu-Batı ve Kuzey-Güney bileşenlerine ait kayıtlar birbirine çok benzer görünse de, spektrum analizleri aslında öyle olmadığını söylüyor. Doğu-Batı bileşeni, periyodu bir saniyenin altındaki yapılar için özellikle tehlikeli; Kuzey-Güney bileşeni ise uzun periyodlu yapılar için tehlikeli olur.

Bir deprem sırasında yapısal hasarı belirleyen üç ana faktör olduğunu, artık herkes kabul ediyor: Deprem özellikleri, yerel jeolojik ve zemin özellikler, yapı özellikleri. Üç etkenden herhangi birinin yeterli derecede incelenmemiş ve yapı tasarımının bunlara uygun olmaması, hasarı çok artırabiliyor.

Erzincan'da yapılan gözlemlerde hasarın, dört ve beş katlı binalarda çok arttığı; iki ve üç katlı binalarla yarı bitmiş veya yapımı süren altı ve yedi katlı az sayıda yapıda sınırlı kaldığı saptandı. Bunun nedeni, doğrudan zemin koşullarının etkisi. Yine aynı nedenle kentteki yapısal hasar, belirli bölgelerde yoğun, bazı bölgelerde sınırlı.

Mimari plan, yapı sistemi ve ikincil yapı elemanları etkileri nedeniyle yapılar, her iki doğrultuda aynı derecede kuvvetli olmaz. Erzincan deprem dalgasının iki yatay bileşeninin çok farklı özelliklerde olması, tesadüfen bina aksları da Doğu-Batı, Kuzey-Güney doğrultularında olan Erzincan il merkezinde meydana gelen bazı hasar farklılıklarını açıklıyor. Kısa periyodlu yapılar içinde, sarsıntının kuvvetli olduğu Doğu-Batı yönünde zayıf binalar göçmekten kurtulamamış; ancak bu doğrultuda kuvvetli binalar ayakta kalabilmiş.

Yapısal hasarlarda, çeşitli tasarım ve uygulama hatalarının birleşmesinin de büyük payı var. Bu hataların başlıcaları, yapı planlarının asimetrik düzenlenmesi, çerçeve akslarının süreksizliği ve/veya düzensizliği. Asimetrik mimari planlar, burulmaya yol açmış ve dış kolonların aşırı zorlanarak hasar görmesine neden olmuş.

Ayrıca yapılarda taşıyıcı perde kullanımının çok sınırlı olması, önemli bir eksiklik. Nitekim taşıyıcı perdeye sahip çok katlı yapılar oldukça az hasar görmüş ve onarılabilir durumda.

Mimar-Mühendis işbirliği şart

Bir yapının deprem sırasında iyi davranış göstermesi, mimari planının ve akslarının düzenli olmasına, hesapta gözönüne alınmayan dolgu duvarları gibi ikincil yapı elemanlarının olumlu katkılarına, yapıda burulma doğuracak düzenlemelerden kaçınılmasına bağlı. Bu da projenin en başından itibaren, mimar ve mühendis arasında iyi bir işbirliğini gerektiriyor.

İyi bir tasarım için, hesabı yapan inşaat mühendisine büyük sorumluluk düşüyor. Mühendis gereğinde mimarı uyarmalı ve kısa kolon, yumuşak kat, perdeler, sağır duvarlar, ikincil elemanlar veya eksantrik asma katlardan doğan burulma gibi kusurlu durumların düzeltilmesini sağlamalı. Deprem kuvvetlerinin dengeli dağıldığı ve düğüm noktalarının iyi teşkil edildiği bir yapı, depremde üniform zorlanır, öngörülen deprem kuvvetleri aşılsa bile düktil özellikleri, enerji yutma kapasitesi sayesinde ayakta kalabilir.

Depreme dayanıklılık bakımından binalarda betonun hazırlanması ve dökümünün kurallara uygun olması; dolgu duvar malzemesinin basınç mukavemetinin yüksek olması gibi, iyi malzeme ve işçilik kullanılması da önemli etkenler.

Deprem mühendisliği disiplinler arası, oldukça yeni sayılabilecek bilim dalı. Özellikle son 10 yıl içinde depremler sırasında gözlenen hasarlar ve yürütülen araştırmalar, bu dalda yeni gelişmelere yol açtı. Türkiye'de halen inşaat mühendisi mezun eden yaklaşık 18 bölüm ve fakülte var. Çoğundaki öğretim üyesi eksikliğini herkes bilivor.

Her dalda olduğu gibi hızlı teknolojik gelişmelerin de etkisiyle inşaat mühendisliğinde de bir ihtisaslaşma gerekli. Özellikle birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde, önemli kamu ve özel sektör yapılarının ve belirli kattan yüksek konutların projelerinin yapımına özen gösterilmeli. Projeler, konuyla ilgili eğitim görmüş, yeterli tecrübeye sahip tüm bilgi ve tecrübesini ilgili bakanlıklar, üniversiteler ve İMO'nun katılımıyla hazırlanmış merkezi bir sınav aşaması sonucunda kanıtlamış sertifikalı mühendislerce yapılmalı.

Erzincan depreminde gözlenen hasarların önemli bölümü, zemin katlarının duvarsız camekanlı dükkânlar olarak tasarımlanması ve taşıyıcı olmayan elemanların simetrik düzenlenmemesinden doğan burulma gibi seçilen yapı sisteminde, depremin ne büyük zorlamalar doğurabileceğinin önceden tahmin edilememesinden kaynaklanmış.

Büyük kentlerin dışında, etkin bir proje denetimi yürütülemiyor. Denetimi yapmakla görevli yerel yönetimler, konuya gereken özeni göstermiyor ve bu işi yapabilecek teknik kadrolar istihdam edilemiyor.

Erzincan Belediyesi bünyesinde yapı projesi denetimiyle görevli bir inşaat mühendisi olmaması, bunun tipik bir örneği. TMMOB'ye bağlı odalarca yürütülmeye çalışılan proje denetimi de, tamamen belediye başkanıyla yapılan bir protokola bağlı ve eğer belediye başkanı istemezse uygulamaya derhal son verebiliyor.

Hemen hemen hiçbir belediye bünyesinde bu tür proje denetimi için yetişmiş tecrübeli inşaat mühendisi yokken; işi kısmen amatörce yürüten meslek odalarının devreden çıkarılmasını anlamak çok zor.

Durumun en kısa zamanda düzeltilebilmesi için meslek odalarının proje denetimi yapabilmeleri, bir yasa çerçevesinde hükümet tarafından garanti altına alınmalı ve mahalli etkilerin ve farklı çıkar çekişmelerinin daha kolay etkisinde kalabilen belediye başkanlarının inisiyatifine bırakılmamalı.

Yapı projelerini yapan mühendisleri, binaları yapan müteahhitleri ve mal sahiplerini, beklenmeyen etkiler sonucunda ortaya çıkacak hasarlara karşı koyacak **zorunlu yapı sigortası sistemi** de uygulamaya konmalı.

Erzincan depremi sonrası yaşananlar da ayrıca değerlendirilmeli. 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, 1959 yılında yayınlanmıştı. Daha sonra çıkarılan yasalarla bazı maddeleri tadil edildi.

Yasaya ve ilgili yönetmeliğe göre İstanbul için gerekli önlemler alınıp hazırlıklar acilen yapılmalı ve yasanın güncel hale getirilmesi çalışmaları başlamalı.

Özellikle birinci ve ikinci derece deprem bölgelerinde bina projeleri, konuyla ilgili eğitim görmüş, yeterli tecrübeye sahip, tüm bilgi ve tecrübesini ilgili bakanlıklar, üniversiteler ve İMO'nun katkılarıyla hazırlanmış bir merkezi sınav sonucunda kanıtlamış sertifikalı mühendislerce yapılmalı.

İmar Yasası, sağlıklı kentleşme - güvenli yapılaşma anlayışını, planlama boyutundan yapım sürecine kadar kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmeli.

Bu tedbirler ancak ileride yapılacak inşaatların güvenli olmasını sağlamaya yönelik. Oysa deprem riski yüksek olan kentlerde ve en başta İstanbul'daki mevcut yapı stoğunun da çok büyük bir tehlike oluşturduğu Erzincan depreminde bir kez daha ortaya çıktı.

Erzincan'da yaşanan olayların tekrarlanmaması için İstanbul'da, öncelikle hastaneler olmak üzere yapı önem katsayısı yüksek binaların hem projeleri hem de mevcut durumları kontrol edilmeli ve eğer yeterli derecede güvenilir değillerse hemen sağlamlaştırılmaları gerekli.

Can kaybını azaltmak mümkün

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nden Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara'ya göre, haberli veya habersiz gelen bir depremde insan kaybının çok aza indirilmesi mümkün. Bunun için yapılması gereken bir dizi ön araştırma var.

Prof. Işıkara, 4 Mayıs 1991 günü İMO, İstanbul Şubesi'nce İTÜ Maçka Kışlası'nda yapılan **İstanbul ve Deprem Sempozyumu**'na sunduğu bildiride bu ön çalışmaları şöyle sıralamıştı.

"İstanbul'da yaşayan, şehir dışında çalışan ve şehir dışında yaşadığı halde çalışmak için şehre gelen insan sayısı; depremin çalışma saatlerinde, gece, hafta sonu veya tatillerde meydana gelmesi ihtimali gözönüne alınarak, her biri için yaklaşık kaç kişinin şehirde bulunduğu;

Özellikle itfaiye ve polis müdürleri başta olmak üzere, şehirdeki önemli yöneticilerin, eğer şehir dışında oturuyorlarsa, depremden hemen sonra görev yerlerine gelip gelemeyecekleri, eğer gelemezlerse onların yerine bakacak başka kişiler olup olmadığı;

Bir depremden sonra gerekebilecek tıbbi malzemenin şehirde depolanıp depolanmadığı; acil yardım istasyonlarının yer seçiminin yapılıp yapılmadığı ve personel olup olmadığı;

Ağır yaralı, hafif yaralı ve ölülerin nerelerde toplanacağı;

Olağanüstü durum mesaj ve bilgi iletişim bürosunun nerede yer alacağı;

Acil durum su desteğinin nereden sağlanacağı, bu suyun nasıl dağıtılacağı;

Evleri tamamen yıkılan veya evlerine dönemeyecek durumda olanların nerelerde barındırılacakları ve beslenmelerinin nasıl sağlanacağı;

Acil sağlık önlemlerinin nasıl alınacağı;

Gönüllü kişilerin, acil durumlarda yapılacak işler için nereye başvuracakları;

Halkın nasıl bilgilendirileceği, hangi radyo ve televizyon istasyonlarının kullanılacağı;

Yağmalama gibi olaylara karşı, kamu düzeninin nasıl korunacağının önceden saptanmış olması gerekli."

İstanbul için deprem hazırlığı yok

İstanbul ve Deprem Sempozyumu sonrası Bayındırlık İl Müdürlüğü'nün 7269 sayılı yasa gereği hazırladığı İstanbul İçin Deprem Senaryosu da varken, İstanbul'a yönelik hangi önlemlerin gündemde olduğunu İMO, ilgili kurumlara sordu.

Öğrenilebilen, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın örneğin Denizli'de, **"Halkın ve Kalfaların"** eğitilmesi için kurslar yaptığı, İstanbul için bir program olmadığıydı.

Oysa 1985 rakamlarıyla hazırlanan senaryoya göre, 7.5 magnitüdlü bir depremde İstanbul'da 30 binden fazla ölü, 100 bine yakın yaralı olacağı; üç milyondan fazla insanın da açıkta kalacağı hesaplanmıştı.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de depremler kaçınılmaz. İMO İstanbul Şube Başkanı Prof. Dr. **Atilla Ansal** konuyla ilgili olarak, **"İstanbul, ekonomik ve sanayi yapılaşması açısından olduğu kadar, nüfus yoğunluğu bakımından da Türkiye için hayati öneme sahip büyük bir metropol durumunda. Burada meydana gelebilecek büyük bir deprem, sadece hasara yol açmaz; aynı zamanda zaten oldukça zor bir dönem geçiren ülke ekonomisine de ağır darbe indirebilir"** dedi.

Prof. Ansal, İstanbul ve Deprem Sempozyumu'na sunduğu bildiride, depremin hasarlarının önlenmesi için yapılması gereken çalışmalar hakkında önerilerde bulundu. Ansal, özetle şunları söyledi:

"Olası bir depreme karşı İstanbul gibi devasa bir metropol için en kısa zamanda başlaması gereken çalışmalar da, o derece geniş kapsamlı ve büyük hacimli olmak zorunda.

Gelişmekte olan ülkelerde sınırlı ekonomik kaynakların, depreme dayanıklı yapı üretiminde en etkin şekilde kullanılmını gerekli. Çözümü, yalnızca depreme dayanıklı yapı üretiminde aramak da gerçekçi bir yaklaşım değil. Bu nedenle daha az tehlikeli alanlar belirlenmeli ve ilave maliyetler azaltılmalı. Bu da ülke genelinde sosyo-ekonomik yapı bağlamında kabul edilebilir risk düzeyinin belirlenmesi, deprem tehlike ve mikro bölge haritalarının yaptırılması ve uygulanmasıyla olur.

Bir yapının ilk proje ve inşaat aşamasında güvenliğin artırılması için yapılacak yatırım, aynı yapının daha sonra güvenliğini artırmak için yapılacak yatırımdan birkaç kat daha azdır. Ama uygulamada en önemli sorun, kabul edilebilir risk seviyesinin seçilmesi. Bir riske maruz insanların sayısı arttıkça, o risk için kabul edilebilirlik sınırı da azalmalı. İnsan yaşamı ve malı söz konusu olduğuna göre, örneğin trafik kazası geçirme riski ile yaşadığımız evin bir depremde yıkılma riskinin yakın olması istenebilir.

Depremden sonraki hasar esas alınarak bir şehri bölgelere ayırmak, yeniden yapılaşmanın en iyi kılavuzudur. Fakat hasar kayıtlarının seçilen bölgenin tümü için yeterli olmadığı ya da hızlı yapılaşmaya maruz kalan bölgelerde yapılaşma şeklini saptamak için yıkıcı bir depremin olmasını beklemek yerine; mevcut verilere dayanarak geliştirilmiş değişik yöntemler kullanılabilir. Örneğin mikro bölgeleme yapılabilir.

Özellikle İstanbul gibi büyük bir metropolde yer alan yoğun sanayi tesislerinin deprem riskinin çok yüksek olduğu bölgeler içinde bulunması, bunlarda kısa sürede aynı zamanda deprem sonrası acil yardım, ulaşım, itfaiye ve hastane ağlarının planlanmasında da ışık tutacak mikro bölgeleme çalışmalarının yapılmasını zorunlu kılıyor.

Ülkede deprem ve deprem mühendisliği konularında ciddî çalışmaları olan araştırmacıların yürüttüğü tüm çalışmalar İstanbul'un gerçekte birinci derece deprem bölgesi içinde olduğunu vurguluyor; oysa kent halen ikinci derece deprem bölgesinde kabul ediliyor. İstanbul'da yapıların, manyitüdü M=6 olacak bir depremde hasar görme riski yüzde 50 mertebesinde. Bu da hiç kabul edilebilir bir risk değil.

Yönetmeliklere uyulması halinde maliyetler yükseliyor; oysa ancak bu şekilde kabul edilebilir risk düzeyi düşük tutulabilir, bu da güvenliği artırır."

JEOLOJİ YÜKSEK MÜHENDİSİ UĞUR GÜÇLÜ:

Deprem kaderdir ama zararları?...

'Yer kabuğu gerilmelerinin belirli yerlerde olduğu ve depremlerin de buralarda yinelenip durduğu artık bilimsel bir gerçek. Bu nedenle depreme 'kader' demek doğru; ancak sonuçlarına yani hasar, tahribat ve can kaybına kader denemez.

Depreme karşı korunmanın başta gelen koşulu, depreme dayanıklı yapı üretmektir.

Deprem yerel bir olay. Bu nedenle yerel yönetimlerin, birinci derecedeki sorunu olmalı.

Deprem zararlarının azaltılmasının bir diğer çaresi de, 'Depremi önceden haber verme' faaliyetlerini hızlandırmak. Önceden haber verme için ümitli bölgelerde sürekli gözlemler yapmak üzere istasyonlar kurmak ve devamlı gözlem ağı oluşturmak gerekir. Bu, bir bütçe ve personel tahsisini getirir. Bunu da belediye birlikleri sağlayabilir. Bu konuda fonlar ayırarak çalışmalar başlatılabilir. Konu için gerekli bilgi ve yetişmiş personel üniversitelerden sağlanabilir. ●

MİMARLAR ODASI İSTANBUL ŞUBESİ:

Çarpık ihale sistemine son verilsin

'Çöken binalarda kusuru bulunanların mutlaka cezalandırılmaları doğru olmakla birlikte asıl yargılanması gereken, bilime-uzmanlığa ve toplumun esenliğine saygısız imar düzenidir.

Ülkede kamuya ait yapıların ve tesislerin elde edilmesine yönelik olarak 1950'li yıllardan bu yana uygulanan resmi ihale anlayışı da, temelde yolsuzluk yapılmasına olanak sağlayan ve hatta 'özendiren' bir sisteme sahip.

Gerek 1950-1980 arasında ve gerekse '80'lerden sonra yapılan mevzuat değişikliklerinde, Devlet İhale Kanunu'nun temel hareket noktası, "Belirlenen maliyetin altında teklif verene iş yaptırma" ilkesidir.

Bu uygulamada, "belirlenen maliyet", esasen o yapının devlet tarafından saptanan birim fiyatlarla ve projesi üzerinden hesaplanmış **"reel"** maliyetidir. Devlet, yaklaşık 40 yıldır, **"Kendi belirlediği maliyetin altında"** teklif istemekle, zaten bu uygulamanın sancılarını baştan kabul etmiş oluyor. Çünkü bunun sonucunda o işi alan müteahhit, **"Serbest piyasa ekonomisi kuralları içinde zarar etmeden varlığını sürdürebilmek için"** zorunlu olarak şartname dışı imalatlara yöneliyor ya da gerçek dışı imalatlar karşılığında para alma yollarını deniyor. ●

JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI İST. ŞB.:

Devlet politikası yok

'Dünyanın en aktif sismik kuşaklarından biri 'Alpin Deprem Kuşağı'ndaki Türkiye'de toplum yapısı depremlerden büyük ölçüde etkileniyor. Yapılan istatistiklere göre Türkiye'nin yüzde 92'si deprem bölgesi; nüfusun yüzde 95'i deprem bölgelerinde yaşıyor.

Son Erzincan depremi hariç son 50 yılda Türkiye'de depremler nedeniyle 57 bin 596 kişi hayatını kaybetti; 310 bin 129 bina yıkıldı veya ağır hasar gördü. Depremlerin neden olduğu maddi zararlar, yıllık ulusal gelirin 1/130'unu aşıyor.

Tüm bu rakamlara rağmen, bugüne kadar deprem sorununun çözümüne yönelik bir devlet politikası saptanmadığı gibi; depremle ilgili çalışmalarda bulunan kişi veya kurumlar arasında da gerekli organizasyon kurulamadı. ●

'91/92 YAPI KATALOĞU

Yapı Sektörünün Hizmetinde

•Yapı Malzemesi
•Donatım
•Hizmetler

Türkçe-İngilizce Ayrı Ciltler Halinde KDV Dahil 195.000.-TL

yapı-endüstri merkezi
ULUSLARARASI YAPI MERKEZLERİ BİRLİĞİ (UICB) ÜYESİ
ULUSLARARASI YAPI KONSEYİ (CIB) ÜYESİ

Cumhuriyet Cad. 329 80230 Harbiye-İSTANBUL Tel: (1) 247 41 85 (5 Hat) Teletaks: (1) 241 11 01 Teleks: 26026 yema tr
ANKARA BÜROSU: İran Cad. 15/3 06700 Kavaklıdere-ANKARA Tel: (4) 426 55 40 Teletaks: (4) 426 55 41

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA ÖLÇÜ

TMMOB Gemi Makinaları İşletme Müh. ve Gemi Mühendisleri Odaları; Elektrik, Harita ve Kadastro, İnşaat, Jeofizik, Kimya, Makina, Mimarlar, Şehir Plancıları İstanbul Şubeleri; Orman Mühendisleri Ziraat Müh. Od. Marmara Böl. Şb.; Fizik, Jeoloji, Maden, Metalurji Müh. Odaları İstanbul Temsilcilikleri'nin ortak yayın organıdır.
SAHİBİ: Odalar, şubeler ve temsilcilikler adına **OKTAY EKİNCİ**

GENEL YAYIN YÖNETMENİ: Solmaz MARŞAN ● **YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:** Hande ÖNGÖREN ● **YAZI KURULU ÜYELERİ:** Yakup AKYILDIZ Tülin AYDIN, Sinan BİBEROĞLU, Hasan ÇAYLAK, Bülent DURAN, Pınar GİRİTLİOĞLU, Zülfü Yaşar HAZIR, Murat KAPIKIRAN, Cengiz KİLİÇ, Ömer Akif KOPUZ, İhsan ÖNAL, Ferhat ÖZÇER, A. Murat ÖZGÜR, Mutlu ÖZTÜRK, Besim SERTOK, Mehmet YAZICI, A. Ekrem YÜCE ● **YÖNETİM YERİ:** Taksim Cad. Stüdyo Apt. No: 15 Taksim-İST. ● **HABER MERKEZİ ve YAZIŞMA ADRESİ:** Mühendis ve Mimarlıkta ÖLÇÜ Gazetesi, Sıraselviler Cad. No: 93 Taksim-İSTANBUL ● Tel: 249 15 06 ● **HAZIRLIK:** PAMUKÇUOĞLU ● **BASILDIĞI YER:** Son Havadis A.Ş. ● **REKLAM KOŞULLARI:** Sütun Santim Tek Renkli: 70.000 TL. Siyah-Beyaz: 50.000 TL.